

1934

1934 + bijlage

NOTA, BETREFFENDE DEN TOESTAND  
VAN 'S RIJKS FINANCIËN.

Behoorende bij de ontwerpen van wet tot vaststelling van de  
Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1934.

Ter begeleiding van de stukken betreffende de ontwerp-Rijks-  
begrooting heeft de ondergeteekende de eer de gebruikelijke Nota  
betreffende den toestand van 's Rijks financiën over te leggen  
met de daarbij behoorende bijlagen.  
Deze Nota behelst de opmerkingen en beschouwingen, tot  
welke 's Rijks financiële toestand den ondergeteekende, in  
verband met de rammingen voor het dienstjaar 1934, aanleiding  
geeft.

Vooraf moge de aandacht gevraagd worden voor de cijfers  
van de dienstjaren 1930, 1931, 1932 en het loopende jaar 1933,  
voor zoover deze bekend zijn.

De definitieve cijfers van het

dienstjaar 1930,

zooals deze zijn opgenomen in de ingevolge artikel 86, 2de lid,  
der Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1927, n°. 259) samengestelde  
en door de Algemeene Rekenkamer goedgekeurde algemeene  
rekening, zijn als volgt:

|                            |                             |                   |
|----------------------------|-----------------------------|-------------------|
| TITEL A.<br>Gewone dienst. | TITEL B.<br>Kapitaaldienst. | TOTAAL.           |
| f 636 330 079,92           | f 68 669 325,585            | f 704 999 405,505 |
| 608 387 093,505            | 112 225 642 125             | 720 612 735,63    |
| —                          | f 43 556 816,54             | f 15 613 330,125  |
| f 27 942 986,415           | —                           | —                 |
| Tekort . . . . .           |                             |                   |
| Overschot . . . . .        |                             |                   |

zijn als volgt:

dienstjaar 1931

De cijfers, opgenomen in de ingevolge art. 86, 2de lid, der  
Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1927, n°. 259) samengestelde  
en door de Algemeene Rekenkamer goedgekeurde algemeene  
rekening van het

|                          |                          |
|--------------------------|--------------------------|
| Titel A. Gewone dienst.  | Titel B. Kapitaaldienst. |
| Uitgaven . . . . .       | Uitgaven . . . . .       |
| f 603 157 159,025        | f 235 692 523,44         |
| Middelen . . . . .       | Middelen . . . . .       |
| 557 557 492,025          | 144 496 986,715          |
| Nadeelig saldo . . . . . | Nadeelig saldo . . . . . |
| f 45 599 667,—           | f 91 195 536,725         |

N°. 2.

Het tekort op den *gewonen* dienst werd in de vorige Nota gesteld op f 49 581 649,90. Thans blijkt een tekort aanwezig van f 45 599 667,—. Dit gunstig verschil is toe te schrijven aan eene wijziging zooowel in de cijfers der uitgaven, als in die der ontvangsten. Ten vorigen jare werd voor de uitgaven van den gewonen dienst een voorloopig totaalcijfer genoeemd van f 606 469 642,60. Dit totaal is thans nader vastgesteld op f 603 157 159,02½, gevende eene vermindering van f 3 312 483,57½, voornamelijk toe te schrijven aan lagere totalen voor de hoofd-stukken Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Defensie, Waterstaat en Arbeid, Handel en Nijverheid.

De opbrengst der gewone middelen vertoont, in vergelijking met het bedrag, ten vorigen jare als voorloopige uitkomst vermeld, eene stijging van f 669 499,32½. De gewone middelen werden ten vorigen jare opgenomen met een totaalcijfer van f 556 887 992,70, tegen thans f 557 557 492,02½. Als voornaamste oorzaken kunnen genoeemd worden: de hoogere opbrengst van de inkomstenbelasting en de vermogensbelasting, en voorts het geen meer werd ontvangen wegens het nijverheidsonderwijs en wegens rente en aflossing ingevolge de Woningwet.

Dienst 1932.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomst op:

|                         |                  |
|-------------------------|------------------|
| Titel A. Gewone dienst. |                  |
| Uitgaven .....          | f 593 141 693,70 |
| Middelen .....          | 515 836 981,71   |
| Nadeelig saldo .....    |                  |
| f 77 304 711,99         |                  |

|                          |                   |
|--------------------------|-------------------|
| Titel B. Kapitaaldienst. |                   |
| Uitgaven .....           | f 486 053 991,92  |
| Middelen .....           | 1) 658 622 385,70 |
| Voordeelig saldo .....   |                   |
| f 172 568 393,78         |                   |

Het voor het jaar 1932 op den gewonen dienst becijferd nadeelig saldo bedraagt, blijkens bovenstaand overzicht, f 77 304 711,99.

Blijkens de aanvankelijk toegestane begrotingen werd aan gewone uitgaven geraamd f 588 072 941 en aan gewone mid-delen f 544 268 092. Aanvankelijk werd dus een nadeelig saldo verwacht van f 43 804 849. Onder de uitgaven van Hoofdstuk V is een post opgenomen (art. 145ter) ad f 960 000, welke naar den Christdienst moet worden overgebracht, waarmee het nadeelig saldo moet worden verminderd tot f 42 844 849.

Dit nadeelig saldo is te verhoogen met f 20 miljoen, waar-mede de raming der middelen moest worden verminderd. (Zie § 5 der Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal omtrent Hoofdstuk I der Rijksbegroting voor het dienstjaar 1932.) Hierdoor steeg het geraamde tekort tot rond f 63 miljoen.

1) Waaronder wegens opbrengst van leeningen f 505 864 650,31.

Ter dekking daarvan zijn de volgende maatregelen getroffen :

Geraamde opbrengst.

1. Tijdelijke korting op de bezoldiging van de burgerlijke en militaire Rijks-ambtenaren (Koninklijk besluit van 29 December 1931, *Staatsblad* 556) ... rond f 7 miljoen
2. Tijdelijke heffing van een bijzonder invoerrecht op benzine (Wet van 19 December 1931, *Staatsblad* 527) ..... 15,5 „
3. Verhooging van het tarief van invoerrechten (Wet van 19 December 1931, *Staatsblad* 530) ..... 11 „
4. Tijdelijke korting op de uitkeeringen aan provincien en gemeenten (Wet van 18 Maart 1932, *Staatsblad* 104) ... 2 „

f 55,5 miljoen

terwijl aan de middelen van den gewo-  
nen dienst der Rijksbegrooting voor het  
dienstjaar 1932 uit het reservefonds, in-  
gesteld bij de wet van 19 December 1931  
(*Staatsblad* 529), toegevoegd is een  
bedrag van ..... 18 miljoen

Te zamen ..... f 53,5 miljoen

Van het geraamde tekort resteerde daarna nog een som van  
± 10 miljoen, te dekken door in den loop van het dienstjaar  
nader aan te brengen besparingen.

Inderaad is deze nadere uitgavenbesparing meer dan bereikt.  
Daartegenover stond echter, dat wegens de noodzakelijkheid een  
tweede renteloos voorschot te verleenen aan de Carnegieschil-  
ting; voorts wegens een aanzienlijke stijging der uitgaven door  
consolidatie van vloттende schuld; vervolgens wegens een  
grootter spoorwegtekort dan verwacht werd en eindelijk wegens  
een hooger nadeehig saldo van het Gemeentefonds de uitgaven  
met een zeer belangrijk bedrag moesten worden overschreden.  
Aan den anderen kant is de opbrengst der middelen, ondanks  
de versteking, die deze onderfond met behulp van de benzine-  
belasting en de verhooging van het tarief voor invoerrechten,  
aanzienlijk bij de reeds zoozeer verlaagde ramming ten achter ge-  
bleven. Dit alles te zamen heeft geleid tot een veel ongunstiger  
uitkomst van het dienstjaar 1932 dan was verwacht.

Onderstaande staat geeft een overzicht van de thans in de  
begrooting vermeldde cijfers :

| 1932.<br>Tabel A. | Aanvaankelijk<br>toegestaan. | Voorloopig<br>resultaat. | Verschil en oorzaak.                                                                      |
|-------------------|------------------------------|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uitgaven. . . .   | f 588 072 941,—              | f 599 141 699,70         | f 5 068 752,70<br>meer uitgegeven<br>dan oorspronkelijk<br>toegestaan.                    |
| Ontvangsten . .   | 544 268 002,—                | 515 886 981,71           | 28 431 110,29<br><i>lugte</i> opbrengst dan<br>de ramming.                                |
| Nadeelig saldo    | f 43 804 849,—               | f 77 304 711,99          | f 33 499 862,99<br><i>ongunstiger</i> uit-<br>komst dan aan-<br>vaankelijk ver-<br>wacht. |

Van dit nadeehig saldo moet dan worden afgetrokken de  
bovengeaomde bijdrage uit het reservefonds ad f 18 miljoen.  
Onder het bedrag van f 544 268 092, waarop de gewone mid-  
delen aanvaankelijk waren geraamd, was begrepen een som  
ad f 409 015 000 aan middelen, opgenomen in den maandeeljk-  
schen middeleastaat, benevens f 135 253 092 aan niet tot deze  
groep behoorende ontvangsten.  
De middelen, behoorende tot eerstgeaomde groep, bleven  
f 23 357 547,50 *beneeden* de ramming. Meer werd verkregen uit  
de grondbelasting f 11 225, uit de rechten op den invoer

Nº. 2.

f 21 244 998, uit den accijns op zout f 252 268 en uit den suikeraccijns f 167 264; doch bij de raming bleven ten achter de inkomstenbelasting f 3 841 903, de vermogensbelasting f 1 875 253, de dividend- en tantiëmebelasting f 723 242, het statistiekrecht f 879 452, de gedistilleerdaccijns f 7 150 275, de geslachtaccijns f 1 712 656, de wijnaccijns f 102 813, de bieraccijns f 2 347 038, de tabaksaccijns f 4 487 274, de belasting op gouden en zilveren werken f 178 563, de zegelrechten f 7 933 439, de registratierechten f 4 669 175 en de successierechten f 9 132 213.

Ook de middelen behorende tot de tweede groep bleven bij de raming ten achter, en wel met eene som van f 5 073 562,79. Méér brachten o.a. op Hoofdstuk VII A (Nationale Schuld) f 4 388 311 en Hoofdstuk X (Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid) f 2 272 347, terwijl bij de raming ten achter bleven o.a. Hoofdstuk IV (Departement van Justitie) f 389 768, Hoofdstuk V (Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw) f 426 918, Hoofdstuk VI (Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen) f 330 669, Hoofdstuk VII B (Departement van Financiën) f 4 689 242, Hoofdstuk VIII (Departement van Defensie) f 2 309 891, Hoofdstuk IX (Departement van Waterstaat) f 3 562 816 en Hoofdstuk XI (Departement van Koloniën) f 24 852.

Zooals hierboven reeds tot uiting kwam, hebben de gewone uitgaven — naar de voorloopige gegevens, waarbij ook de, naar de onderstelling, nog te verrichten uitgaven in rekening zijn gebracht — de oorspronkelijk toegestane bedragen met f 5 068 752,70 overschreden.

Dit blijkt uit onderstaand overzicht:

|                          | Overschrijding  | Minder<br>uitgegeven |
|--------------------------|-----------------|----------------------|
| Hoofdstuk I . . . . .    | —               | f 47 061,15          |
| „ II . . . . .           | —               | 96 524,18            |
| „ III . . . . .          | f 253 765,16    | —                    |
| „ IV . . . . .           | —               | 908 674,80           |
| „ V . . . . .            | —               | 1 110 976,—          |
| „ VI . . . . .           | —               | 2 812 880,04         |
| „ VIIA . . . . .         | 9 307 072,32    | —                    |
| „ VIIB . . . . .         | 5 445 858,22    | —                    |
| „ VIII . . . . .         | —               | 2 662 570,—          |
| „ IX . . . . .           | —               | 597 236,49           |
| „ X . . . . .            | —               | 1 628 314,—          |
| „ XI . . . . .           | —               | 33 363,—             |
| „ XII. . . . .           | —               | 40 343,34            |
|                          | f 15 006 695,70 | f 9 937 943,—        |
|                          | 9 937 943,—     | —                    |
| Blijft meer uitgegeven . | f 5 068 752,70  | —                    |

Ten aanzien van deze afwijkingen zij er ook ditmaal op gewezen, dat als gevolg van de Comptabiliteitswet betalingen, welke onder de vroegere wetgeving ten laste van den dienst 1931 zouden zijn gekomen, uit het dienstjaar 1932 zijn gekweten.

Met toepassing van artikel 24 van evengenoemde wet is, bij de Koninklijke besluiten dd. 8 Juni 1932 (*Staatsblad* n°. 287), 13 Juni 1932 (*Staatsblad* n°. 296), 4 Augustus 1932 (*Staatsblad* n°. 427), 22 Augustus 1932 (*Staatsblad* n°. 444), 30 Augustus 1932 (*Staatsblad* n°. 451), 1 December 1932 (*Staatsbladen* nos. 571 en 572) en 14 December 1932 (*Staatsblad* n°. 600), voor zooveel den *gewone* dienst betreft, een bedrag van f 19 420 613 van den dienst 1931 naar het dienstjaar 1932 overgebracht. Is de gewone dienst 1932 derhalve door het overbrengen van die

uitgeven ongunstig beïnvloed, daar staat tegenover, dat zich deze overboeking weder van 1932 naar 1933 zal herhalen. Het bedrag daarvan is thans uit den aard der zaak nog niet met juistheid bekend, doch naar uit de voorloopige gegevens blijkt, zal het voor den gewonnen dienst ongeveer eene som van ± f 18,5 miljoen bedragen.

Overigens kan nog het volgende worden medegedeeld.

De in het overzicht voorkomende *overschrijdingen* zijn aan de volgende oorzaken toe te schrijven:

*Hoofdstuk III* voornamelijk ten gevolge van het versprekken van een tweede renteloos voorschot aan de Carnegie-stichting ten behoeve van de verbeterde huisvesting van het Permanent Hof van Internationale Justitie.

*Hoofdstuk VII A* in hoofdzaak voor rente van gevestigde schuld, kosten van uitgifte en beheer der leeningen en rente van in 's Rijks kas aanwezige gelden van Staatsbedrijven. Daarvan werd minder uitgegeven o.a. voor rente van schatstapier en rente van door derden bij 's Rijks kas belegde gelden.

*Hoofdstuk VII B* voornamelijk wegens hoogere uitkeering aan het Gemeentefonds, waartegenover staan lagere uitgaven voor de diensten der belastingen en der domeinen.

De *minder* uitgegeven bedragen op de overige hoofdstukken vinden in het volgende eene toelichting:

*Hoofdstuk I* wegens vrijwilligen afstand door Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, alsmede Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana van een deel van Haar inkomen, waartegenover meer is uitgegeven voor de restauratie van het Koninklijk paleis te Amsterdam.

*Hoofdstuk II* wegens minder uitgaven ten gevolge van vrijwilligen afstand van een gedeelte van hunne schadevergoeding door leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en verder voor personeel en materiële behoeften.

*Hoofdstuk IV* grotendeels wegens minder uitgaven voor het Departement, de burgerlijke rechtspraak, den Centralen Raad van Beroep en Raden van Beroep (O.), voor politie, gevangenis- en in Rijkswerkplaatsen en overige uitgaven betreffende Justitie. Daarentegen is meer uitgegeven voor het Rijksrecht en opvoedingswezen.

*Hoofdstuk V* in hoofdzaak wegens minder uitgaven voor het Departement, het krankzinnigenwezen, de volksgesondheid, en wel voor werking en bestrijding van epidemische en besmettelijke ziekten, volkshuisvesting en voor verschillende instellingen in het belang van de volksgesondheid. Daarentegen is meer uitgegeven voor provinciale- en gemeentebesturen.

*Hoofdstuk VI* voornamelijk door lagere uitgaven voor het Departement, de Rijksuniversiteiten te Leiden, Utrecht en Groningen, de Technische Hoogeschool, Hoogere burgerscholen en Lycea, het Nijverheidsonderwijs, voor Kunsten en Wetenschappen en voor overige uitgaven betreffende Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Voor het openbaar en bijzonder gewoon en uitgebreid lager onderwijs is meer uitgegeven.

*Hoofdstuk VIII* voornamelijk wegens minder uitgaven voor materiële der Landmacht, paarden, honden, postduiven, bezol-diging van het personeel der Landmacht, verpleging van het personeel der actieve Zeemacht en der Landmacht, voor studien, onderwijs en oefeningen, de Luchtvaartafdeeling en het Loods- wezen. Meer werd uitgegeven voor materiële der Landmacht (artillerie) en voor subsidien, gratificatiën, enz.

*Hoofdstuk IX* in hoofdzaak wegens minder uitgaven voor rivieren en rivierwerken, havens en havenwerken, voor kanalen, vaarten, sluiswerken en bruggen, voor de luchtvaart en voor spoorwegwerken. Daarentegen is o. a. méér uitgegeven voor dekking van het verlies op de spoorwegen en dekking van het tekort in het spoorwegpensioenfonds, voor het Staatsvisschershavenbedrijf en voor het Zuiderzeefonds.

*Hoofdstuk X* voornamelijk wegens minder uitgaven voor de statistiek, overige handels- en nijverheidsbelangen, landbouwonderwijs, akkerbouw, tuinbouw, veeteelt, pluimveeteelt, bijenteelt, veeartsenijkundigen dienst, en overige uitgaven van den landbouw, in verband met het bedrag op den gewonen dienst uitgetrokken voor steun aan de vlasteelt, welk bedrag echter ten laste van den crisisdienst van het Leeningfonds komt. Daarentegen is méér uitgegeven voor kosten van de uitvoering der Crisisinvoerwet en der Crisisuitvoerwet.

*Hoofdstuk XI* in hoofdzaak wegens uitgaven voor de Landmacht en den geneeskundigen dienst der Landmacht in Suriname.

*Hoofdstuk XII* wegens het niet ten volle besteden van het voor onvoorziene uitgaven toegestaan bedrag.

Gelijk gebruikelijk is, moge thans wederom volgen een, gedeeltelijk samengevat, overzicht van de laatste 20 jaren, met splitsing van uitgaven en ontvangsten in gewone en buitengewone (vanaf het dienstjaar 1929 in Titel A (Gewone dienst) en Titel B (Kapitaaldienst). Uit den aard der zaak is de afloop van de diensten 1914 tot en met 1924 in dit overzicht opgenomen met de cijfers, gelijk die zijn na uitschakeling van de crisisontvangsten en uitgaven.

| Dienstjaren.   | Voor- of na-<br>deelige saldi<br>van den<br>gewonen dienst. | Voor- of na-<br>deelige saldi<br>van den <i>buiten-</i><br>gewonen dienst. | Voor- of na-<br>deelige saldi<br>van den<br><i>geheelen</i> dienst. |
|----------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| 1913 t/m 1922. | — f 4 273 617,34                                            | — f 899 360 622,71 <sup>5</sup>                                            | — f 903 634 240,05 <sup>5</sup>                                     |
| 1923 . . . . . | — 14 182 083,93                                             | — 78 186 161,21                                                            | — 92 368 245,14                                                     |
| 1924 . . . . . | + 2 674 020,25 <sup>5</sup>                                 | — 59 285 120,90                                                            | — 56 611 100,64 <sup>5</sup>                                        |
| 1925 . . . . . | + 44 280 128,08 <sup>5</sup>                                | — 31 455 234,58                                                            | + 12 824 893,50 <sup>5</sup>                                        |
| 1926 . . . . . | + 66 374 409,62                                             | — 26 064 646,68                                                            | + 40 309 762,94                                                     |
| 1927 . . . . . | + 75 259 938,22 <sup>5</sup>                                | — 10 336 656,24 <sup>5</sup>                                               | + 64 923 281,98                                                     |
| 1928 . . . . . | + 57 196 298,36                                             | — 178 092 766,76                                                           | — 120 896 468,40                                                    |
|                | <b>Titel A.</b>                                             | <b>Titel B.</b>                                                            |                                                                     |
|                | <b>Gewone dienst.</b>                                       | <b>Kapitaaldienst.</b>                                                     |                                                                     |
| 1929 . . . . . | + f 58 207 904,82 <sup>1)</sup>                             | — f 116 773 136,57                                                         | — 58 565 231,75                                                     |
| 1930 . . . . . | + 27 942 986,41 <sup>5 1)</sup>                             | — 43 556 316,54                                                            | — 15 613 330,12 <sup>5</sup>                                        |
| 1931 . . . . . | — 45 599 667,—                                              | — 91 195 536,72 <sup>5</sup>                                               | — 136 795 203,72 <sup>5</sup>                                       |
| 1932 . . . . . | — 59 304 711,99                                             | + 172 568 393,78                                                           | + 113 263 681,79                                                    |

In de saldi van den buitengewonen dienst en van den geheelen dienst van de jaren 1928 en 1929 zijn, in tegenstelling met vorige opgaven, wat den dienst 1928 betreft, onder de uitgaven medegerekend de gelden, besteed tot aflossing met gedeeltelijke conversie van een tweetal 6 pct. leeningen en onder de ontvangsten de N.U.M.-uitkeering, welke tot die aflossing gedeeltelijk in staat stelde en wat den dienst 1929 betreft onder de uitgaven medegerekend de gelden, besteed tot aflossing met gedeeltelijke conversies van een 6 pct. leening ad 40 miljoen dollar en onder de middelen de gelden, verkregen uit een leening, welke tot die aflossing gedeeltelijk in staat stelde.

<sup>1)</sup> Bestemd voor het Reservefonds, ingesteld bij de wet van 19 December 1931 (*Staatsblad* n°. 529).

Wat het loopende

dienstjaar 1933.

betreft, zij aangeteekend, dat de begrooting, zooals zij oorspronkelijk bij de wet is vastgesteld, het volgende beeld vertoonde :

| Titel B. Kapitaaldienst.                                                   |  | Titel A. Gewone dienst.                                                    |  |
|----------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------------------------------------------------|--|
| Uitgaven.                                                                  |  | Uitgaven.                                                                  |  |
| Totalen der titels B van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven ..... |  | Totalen der titels A van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven ..... |  |
| f 69 375 230                                                               |  | f 572 643 737                                                              |  |
| Middelen.                                                                  |  | Middelen.                                                                  |  |
| Totaal van den ramingstaat (titel B) .....                                 |  | Totaal van den ramingstaat (titel A) .....                                 |  |
| 22 603 093                                                                 |  | 518 223 483                                                                |  |
| Nadeelig saldo .....                                                       |  | Nadeelig saldo .....                                                       |  |
| f 46 772 137                                                               |  | f 54 420 254                                                               |  |

In tegenstelling met hetgeen voor het dienstjaar 1932 was geschied, is voor het jaar 1933 bij de raming der middelen reeds rekening gehouden met de opbrengst der door de Regeering bij de indiening der begrooting aangekondigde nieuwe of versterkte heffingen. Dientengevolge was in het gemelde cijfer van f 518 223 483 reeds begrepen een bedrag van f 26 miljoen wegens heffing van opcenten op alle invoerrechten en den accijns op bier en een bedrag van f 10 miljoen voor de weeldevertingsbelasting. Doordat, in verband met gedurende de behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het desbetreffend ontwerp aangebrachte wijzigingen, eerstgemelde opcentenheffing niet voor het volle bedrag werd verwezenlijkt en de weeldevertingsbelasting tot dusver niet tot stand is gekomen, moet het cijfer van f 518 223 483 met f 13 200 000 worden verminderd.

Ter dekking van een deel van het geraamd nadeelig saldo van f 54 420 254 had de aubtsvoorganger van den ondergeteekende aangekondigd eene salarisverlaging van f 14,5 miljoen en eene tegoedschrijving uit het Reservefonds van f 18 miljoen. Deze beide maatregelen zouden het tekort moeten doen dalen tot f 54 420 254 — (f 14 500 000 + f 18 000 000) = f 21 920 254. Aangezien de salariskorting ten slotte tot f 11,5 miljoen werd beperkt, moet laatstgemeld saldo met 3 miljoen worden verhoogd, hetgeen, gevoegd bij de hierboven vermelde mindere versterking der middelen ad f 13 200 000, levert eene totale vermeerdering van het nadeelig saldo met f 16 200 000. Op grond van de begrootingscijfers, zooals zij in verband met het bovenstaande moeten worden gewijzigd, bedraagt dus het geraamd nadeelig saldo over het dienstjaar 1933 f 21 920 254 + f 16 200 000 = f 38 120 254.

Omtrent de evengenoemde tegoedschrijving uit het Reservefonds van f 18 miljoen kan nog het volgende worden medegedeeld.

Het Reservefonds is gevormd uit :

|                                                                    |                            |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| het batig saldo van den gewonnen dienst 1929 ten bedrage van ..... | f 58 207 904,82            |
| het batig saldo van den gewonnen dienst 1930 ten bedrage van ..... | 27 942 986,41 <sup>s</sup> |

zoodat in totaal in het Fonds beschikbaar was f 86 150 891,23<sup>s</sup>

Na aftrek van het geraamd nadeelig saldo van den dienst 1931 was de verwachting, dat in dit Fonds een batig saldo zou beschikbaar blijven van rond f 54 miljoen, welk saldo in staat zou stellen daaruit een bedrag van f 18 miljoen ten goede te doen komen aan elk der diensten 1932, 1933 en 1934.

Deze verwachting is echter niet verwezenlijkt.

Het nadeelig saldo van het jaar 1931 heeft in werkelijkheid bedragen f 45 599 667, zoodat na afboeking van dit saldo nog slechts f 40 551 224,23<sup>s</sup> in het Reservefonds beschikbaar blijft. Na aftrek van het bedrag van f 36 miljoen, dat ten goede moet worden geschreven aan de diensten 1932 en 1933, is dus in het Reservefonds nog een bedrag over van f 4 551 224,23<sup>s</sup>. Aangezien de tekorten, die op de genoemde diensten overblijven, na aftrek van de gemelde f 36 miljoen, belangrijk grooter zijn

N<sup>o</sup>. 2.

dan het saldo in het Reservefonds zou het geen zin hebben dit saldo aan den dienst 1934 ten goede te schrijven. De ondergeteekende geeft er integendeel de voorkeur aan, gelijk bij het daartoe strekkend wetsontwerp nader wordt toegelicht, het Reservefonds op te heffen en tot een andere wijze van afboeking der saldi over te gaan.

Alvorens over te gaan tot eene bespreking van de cijfers van  
**het dienstjaar 1934**

meent de ondergeteekende eene algemeene opmerking te moeten maken over de inrichting der begrooting. Gelijk uit het bovenstaande blijkt, is over vroegere dienstjaren niet altijd dezelfde regel gevolgd met betrekking tot hetgeen bij de indiening der begrooting reeds in de cijfers daarvan moet worden verwerkt en hetgeen moet worden opgenomen in het dekkingsplan. Zoo zijn de voornemens der Regeering tot vermindering der uitgaven in den regel niet in de begrootingscijfers tot uitdrukking gebracht, terwijl ten aanzien van de voorstellen tot middelenversterking nu eens de raming is opgemaakt, alsof die middelenversterking reeds was tot stand gekomen (1933), dan weder zonder met de voorgenomen versterking rekening te houden (1932). Het komt den ondergeteekende gewenscht voor zoowel ten aanzien van de middelenversterking als van de uitgavenverlaging een zelfde systeem te volgen. Daarbij acht hij het meest juist het systeem, waarbij de begrooting wordt opgemaakt overeenkomstig den toestand, die bestaat ten dage harer indiening. Dit beteekent, dat met voorstellen tot middelenversterking, die nog niet tot wet zijn verheven, evenmin rekening wordt gehouden als met voornemens tot vermindering van uitgaven, die nog wettelijke sanctie behoeven. Van dergelijke voorstellen en voornemens en van den invloed, dien zij op de begrootingscijfers zullen uitoefenen, behoort in het dekingsplan melding te worden gemaakt.

Het opmaken van de begrooting volgens dit systeem heeft voor het dienstjaar 1934 eene zeer bijzondere beteekenis, waarop de ondergeteekende, ter voorkoming van misverstand, aanstonds de aandacht wenscht te vestigen. Groofendeels met ingang van 1 Januari 1934 en voor een klein gedeelte met ingang van 1 Mei 1934 vervallen een aantal tijdelijke heffingen. Het zijn in de eerste plaats de onderscheidene heffingen, die worden geheven ten bate van het Leeningfonds 1914, in de tweede plaats de alleen voor het jaar 1933 toegestane heffingen van opcenten op eenige invoerrechten en accijnzen, en in de derde plaats de alleen voor het belastingjaar 1933/34 toegestane heffing van opcenten op de gemeentefondsbelasting en de veringensbelasting. Worden deze heffingen overeenkomstig de daartoe ingediende voorstellen verlengd, dan zullen zij, gelijk op bladz. 16/17 dezer nota nader wordt uiteengezet, de geraamde opbrengst der middelen — het algemeen budget en het gemeentefonds te zamen genomen — voor 1934 met f 76 398 000 verhoogen. Wanneer het onderstaande tekortcijfer dus wordt beschouwd met het oog op den bij de indiening der begrooting bestaanden belastingdruk, kan het aanstonds met dit bedrag worden verminderd. Niettemin behooren, daar een vast uitgangspunt nu eenmaal noodig is, ook deze heffingen bij het opmaken van het totaal tekortcijfer, buiten beschouwing te blijven. Zekerheid, dat zij alle zonder uitzondering zullen worden verlengd, bestaat immers niet.

De naar het gewijzigd systeem opgemaakte begrooting voor 1934 wijst nu aan :

**Titel A. Gewone dienst.**

in uitgaven ..... f 730 534 792  
in inkomsten ..... 463 446 818

zoodat een nadeelig saldo is geraamd van ... f 267 087 974



Ten einde eene juiste vergelijking te verkrijgen met de begrotingscijfers van het vorig jaar, meent de ondergeteekende op dit bedrag aanstonds in mindering te moeten brengen het bovenge-meld bedrag van f 76 398 000 wegens de aflopende heffingen. **Bij handhaving van den bestaanden belastingdruk zal dus het nadeel saldo op den dienst 1934 bedragen f 190 689 974.** Dit cijfer is f 136 269 720 hooger dan het saldo van f 54 420 254 der begrooting voor 1933, zooals deze oorspronkelijk bij de wet is vastgesteld.

Dat dit het geval is, is wel in de eerste plaats een gevolg van den loop van zaken met betrekking tot het Leeningfonds 1914. Dit Fonds, aanvankelijk uitsluitend bestemd voor de financiering van de rente en aflossing der in verband met den oorlogstoestand aangegane geldleeningen, dat gevoed werd door een groot aantal bijzondere heffingen, is tot 31 December 1933 krachtens de wet van 15 Mei 1931 (*Staatsblad* n°. 189) mede bestemd voor de financiering der tegenwoordige crisisuitgaven. Er was ten dage van de totstandkoming van deze wet een overschot in het Fonds, terwijl voorts zijne inkomsten werden versterkt door eenige nieuwe crisisheffingen. Hiermede werd bereikt, dat de crisisuitgaven werden gehouden buiten de gewone begrooting. Deze taak kan het Leeningfonds thans niet langer vervullen. Het in het Fonds aanwezige batig saldo is door de geweldige stijging der crisisuitgaven in een nadeelig saldo verkeerd. Dienengevolge is het noodzakelijk deze crisisuitgaven op andere wijze te financieren. Wat deze andere wijze van financiering betreft, heeft de Regering gemeend een onderscheid te moeten maken tusschen de uitgaven ten bate van den steun aan den landbouw en de overige crisisuitgaven, in hoofzaak strekkende tot bestrijding der werkloosheid. De steunmaatregelen voor den landbouw zullen worden gehandhaafd met behulp van het krachtens de Landbouwcrisiswet ingesteld Landbouwcrisisfonds, dat zijne inkomsten zal verkrijgen uit speciale heffingen, krachtens die wet of vroeger Landbouwcrisiswetten ingevoerd of in te voeren. Tusschen deze heffingen en de door het Fonds te bekostigen uitgaven zal evenwicht moeten bestaan.<sup>1)</sup>

Anderz staaf het met de overige crisisuitgaven, waaronder die tot bestrijding van de gevolgen der werkloosheid. Deze zullen moeten worden gebracht ten bate van de gewone begrooting. Eene andere politiek zou bij de bestaande volkomen onzekerheid ontrent den duur en het verdere verloop der economische crisis, nu het saldo in het Leeningfonds is opgeteerd, niet te verantwoorden zijn. De Regering zal, in het bijzonder door het wegnemen van langzanerhand ingesloten missstanden, deze uitgaven aanmerkelijk kunnen beperken. De door haar genomen en nog te nemen maatregelen zullen mede ten goede komen aan de gemeentelijke budgetten. Niettegenstaande deze beperking der uitgaven heeft een en ander er toe geleid, dat de ramming van Hoofdstuk XA, voor bovengenoemde doeleinden met f 52 191 331 verhoogd moest worden.

Is het Leeningfonds blijkens het vorenstaande niet meer in staat de crisisuitgaven te financieren, zijne middelen zijn ook onttoereikend voor het financieren van de rente en de aflossing der ten laste van het Fonds gebrachte leeningen. Bij besteding van alle ten bate van het Fonds geheven belastingen — die voor den crisisdienst daaronder begrepen — zou het voor het jaar 1934 nog een tekort opleveren van f 15 990 718. Aanzienlijk hooger eischen worden voorts aan het budget gesteld door dat deel van den dienst der Staatsschuld, dat niet tot het Leeningfonds behoort. De zwaardere last daarvan, op het budget voor 1934 drukkend, bedraagt f 23 800 000. Een bedrag van f 13 330 000 moest meer worden uitgetrokken wegens verhooging van het spoorwegtekort.

Het tekort in het Gemeentefonds zal, bij besteding der tijdelijke openentheffing, nimmer f 6 736 312 meer bedragen dan het vorig jaar.

1) De afzonderlijke begrooting van dit Fonds voor het jaar 1934 zal nader worden ingediend.

Hoogere rammingen, respectievelijk van f 1 425 000 en f 2 970 000 <sup>1)</sup>), vorderden voorts de posten wegens onderstand aan noodlijdende gemeenten en steun aan behoeftige Nederlanders in het buitenland.

Ten slotte moesten de middelen, die zonder nadere voorziening na 1 Januari, resp. 1 Mei 1934 kunnen blijven behoven, f 35 546 665 lager worden geraamd.

Samengevat bestaan dus met de begrooting voor 1933 de navolgende nadeeilige verschillen :

|                                                                                                                                                         |              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| Werkleloosheidsbestrijding <sup>1)</sup> .....                                                                                                          | f 52 191 331 |
| Leeningfonds .....                                                                                                                                      | 15 990 718   |
| Staatsschuld .....                                                                                                                                      | 23 800 000   |
| Spoorwegtekort .....                                                                                                                                    | 13 330 000   |
| Gemeentefonds .....                                                                                                                                     | 6 736 312    |
| Noodlijdende gemeenten .....                                                                                                                            | 1 425 000    |
| Nederlanders in het buitenland <sup>1)</sup> .....                                                                                                      | 2 970 000    |
| Lagere ramming middelen .....                                                                                                                           | 35 546 665   |
| <hr/>                                                                                                                                                   |              |
| Het verschil tusschen het nadeeilig saldo der begrooting voor 1933 en dat der ontwerp-begrooting voor 1934 bedraagt, gelijk hierboven uiteengezet ..... | 136 269 720  |
| <hr/>                                                                                                                                                   |              |
|                                                                                                                                                         | f 15 720 306 |

Op laatsgemeld bedrag zijn de uitgaven in de ontwerp-begrooting lager geraamd. Deze lagere ramming is mede het gevolg van de met ingang van 1933 ingevoerde salariskorting ten bedrage van f 11½ miljoen. Intusschen hebben de besparingen zich geenszins beperkt tot het verschil tusschen evengenoomde lagere ramming en de in 1933 ingevoerde salariskorting. Integendeel hebben reeds zeer aanmerkelijke bezuinigingen plaats gehad, die echter hebben gestreft om het zoogenaamde automatisch aceres op de begrooting, waarvoor men een bedrag van ten minste f 10 miljoen pleegt aan te nemen, op te vangen.

Thans kan worden overgegaan tot eene meer gedetailleerde bespreking van de cijfers van het dienstjaar 1934.

Uitgaven.

Omtrent de wijzigingen in de rammingen van ieder Hoofdstuk afzonderlijk moge thans nog het navolgende worden medegedeeld.

Hoofdstuk II is f 33 700 lager geraamd.

Minder is uitgetrokken voor de Staten-Generaal f 10 503. Voor de Eerste Kamer is f 13 574 minder, voor de Tweede Kamer f 3534 meer geraamd, voor overige uitgaven f 463 minder. Minder is verder aangevraagd : voor den Raad van State f 10 474, voor de Algemeene Rekenkamer f 10 252, voor de Kanselarij van de Nederlandsche Orden f 145, voor het Kabinet der Koningin f 1608 en voor overige uitgaven f 718.

Hoofdstuk III is f 206 326 lager geraamd.

Voor de volgende afdelingen is minder uitgetrokken : voor Afdeling I (Departement) f 26 043; Afdeling II (Buitenland-Afdeling I (Departement) f 149 431; Afdeling III (Bevoorschied zendingen en consulaten) f 149 431; Afdeling IV (Bevoorschied zendingen van Nederland en Nederlanders in het buitenland) f 12 827; Afdeling IV (Algemeene internationale

<sup>1)</sup> De uitgaven voor dit doel werden op de vorige begrooting als crisisuitgaven aangemerkt.

samenwerking) f 16 125, en Afdeling VI (Overige uitgaven betreffende Buitenlandse Zaken) f 2000.

Voor *Hoofdstuk IV* wordt f 846 655 *minder* aangevraagd.

*Lager* zijn geraamd o. a. Afdeling I (Departement) f 29 234; Afdeling II (Burgerlijke rechtspraak) f 222 997; Afdeling III (Militaire rechtspraak) f 11 969; Afdeling IV (Centrale Raad van Beroep en Raden van Beroep [O]) f 20 728; Afdeling V (Raden van Beroep [D. B.]) f 8875; Afdeling VI (Zaken van algemeen justitieel aard) f 8050; Afdeling VII (Politie) f 105 533; Afdeling VIII (Gevangenis en Rijkswerkkincht-ingen) f 420 868; Afdeling IX (Rijksrecht- en opvoedings-zen) f 91 936; Afdeling XI (Reclassering) f 38 474, en Afdeling XVI (Overige uitgaven betreffende Justitie) f 28 383.

*Meer* is geraamd voor afdeling X (uitvoering der Psychopatheenwetten) f 101 283, waarvan f 91 283 voor rechtsbetreksche-geeringzorg en f 10 000 voor steun aan particuliere beuoel-ingen, terwijl f 40 000 *meer* wordt gevraagd voor Afdeling XIV (Centraal bureau van bijstand, bedoeld in de wet op het notaris-ambt).

*Hoofdstuk V* is f 3 768 977 *hooger* geraamd.

*Meer* wordt aangevraagd voor Afdeling II (Binnenlandsch bestuur) f 1 483 298, in hoofdzaak gevolg van de omstandigheid, dat de post: Onderstand aan gemeenten, die buiten staat zijn in alle of sommige kosten harer huishouding te voorzien, met f 1 425 000 moest worden verhoogd, en voor Afdeling V (Armenwezen) f 2 997 311, voornamelijk omdat artikel 60, waaruit alle kosten van ondersteuning van behoeftige Nederlanders in het buitenland worden gekweten, voor die kosten met f 2 970 000 moest worden verhoogd.

*Minder* wordt aangevraagd voor Afdeling I (Departement) f 347 110 (voor een deel ten gevolge van den overgang van eenige afdelingen naar het Departement van Sociale Zaken); voor Afdeling III (Bevolking) f 45 115; voor Afdeling IV (Krankzinnigenwezen) f 4889; voor Afdeling VI (Nederlandsche Staatscoutant, Handelingen der Staten-Generaal en Staatsblad) f 14 803; voor Afdeling IX (Pensioensuitgaven, voor zoover niet opgenomen in de vorige Afdelingen) f 265 000, en voor Afdeling X (Overige uitgaven betreffende Binnenlandse Zaken) f 18 937.

Voor *Hoofdstuk VI* wordt f 5 305 755 *minder* uitgevoken.

Afdeling I (Departement) wordt f 12 818 *lager* geraamd. Voor Afdeling II (Hooger onderwijs) wordt f 1 065 734 *minder* aangevraagd, waarvan f 499 782 voor de Rijksuniversiteit te Leiden, f 250 815 voor die te Utrecht, f 133 907 voor die te Groningen en f 179 025 voor de Technische Hoogeschool; voor Afdeling III (voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs) is f 926 295 *minder* uitgevoken en wel voor gymnasia f 146 753; voor hoogerburgerschoolen en lycea f 734 597, en voor handelsscholen f 30 470; voor Afdeling IV (nijverheids- en machinistenonderwijs) wordt f 464 987 *minder* geraamd. Hiervan komt o. a. f 16 950 voor het middelbaar nijverheidsonderwijs, behalve het zeevaart- en machinistenonderwijs; f 135 602 voor lager nijverheidsonderwijs voor jongens; f 60 451 voor zeevaarvisscherij- en schipperavakonderwijs en f 241 885 voor nijverheidsonder-wijs voor meisjes. De raming van Afdeling V (Lager Onder-wijs) is f 2 894 997 *lager*. Hiervan wordt o. a. *minder* aangevraagd voor opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen f 474 956; voor openbaar gewoon en uitgebreid lager onderwijs f 2 604 146, terwijl o. a. *meer* wordt aangevraagd: voor het bijzonder gewoon en uitgebreid lager onderwijs f 68 557, voor buitengewoon lager onderwijs f 129 450 en voor overige uitgaven betreffende het lager onderwijs f 13 570. Afdeling VII (Kun-sten en Wetenschappen) is f 44 690 *lager* geraamd. Voor deze afdeling wordt *minder* aangevraagd o. a. voor Archiefwezen f 56 188, voor Monumentenzorg f 43 604, voor Bibliotheekwezen f 36 985, voor Rijksinstellingen voor kunst en wetenschap f 30 647, voor Muziek f 25 250, en voor Overige uitgaven

f 16 340, terwijl voor het Museumwezen f 164 274 meer wordt aangevraagd.

Verder is de Afdeling VIII (Pensioensuitgaven), voor zoover niet opgenomen in de vorige Afdelingen, f 125 000 hooger geraamd.

*Hoofdstuk VIIA* is f 19 634 651 *hooger* geraamd.

Voor rente van gevestigde schuld is f 2 737 798 *meer* nodig, terwijl voor amortisatie en aflossing f 2 006 253 *meer* is uitgetrokken, een en ander als gevolg van de toename van de gevestigde schuld, doordat naast de conversie der f 185 miljoen 5 pct. Leening 1982 een bedrag van f 115 miljoen schuld is geconsolideerd, waarvan rente en aflossing thans voor de eerste maal worden aangevraagd.

Wegens Kasvoorzieningen is f 14 972 100 *meer* geraamd o. m. in verband met de te verwachten toename van 's Rijks vlootende schuld en de stijging van de daarover te vergoeden rente.

Voor *Hoofdstuk VIIB* wordt f 79 199 398 *meer* aangevraagd. Dit is een gevolg van de hoogere raming van afdeling XI, overige uitgaven van het Departement van Financien, met f 80 207 976, op welke afdeling voor den post: uitkeering, bedoeld in artikel 8 der wet van 15 juli 1929 (*Staatsblad* n°. 388) aan het Gemeentefonds, ingesteld bij artikel 1 van voormelde wet, voor zooveel komende ten laste van de Rijksbegroeting voor het dienstjaar 1934, f 22 996 312 *meer* wordt aangevraagd, terwijl voor het eerst worden uitgetrokken een post uitkeering aan het Leeningfonds 1914, als bedoeld in artikel 15 der Leeningwet 1919, groot f 56 898 718, en een post kosten ter bevoordering van werkverruiming, groot f 500 000.

Ter toelichting van den eerstgenoemden post kan worden medegedeeld, dat de lagere inkomsten van het fonds een hoogere uitkeering noodzakelijk maakten; ten aanzien van den tweeden post zij medegedeeld, dat de opteering van het saldo van het Leeningfonds en het niet verlenen van de aan het fonds ten goede komende belastingen eene belangrijke uitkeering uit 's Rijks middelen noodzakelijk maakten, terwijl ten opzichte van laatstgenoemden post dient opgemerkt, dat deze voorheen deel uitmaakte van Hoofdstuk V. Voor beide eerstgenoemde posten moge overigens worden verwezen naar het in het algemeen gedeelte medegedeelde. Verder wordt voor afdeling X (Garanties, door het Rijk verleend) f 30 000 *meer* uitgetrokken.

Lager worden geraamd: afdeling I (Departement) f 77 789, afdeling III (Alunwezen) f 16 684, afdeling IV (Rijksinkoop-bureau) f 6324, afdeling V (Dienst der belastingen) f 823 981, afdeling VI (Dienst der Domeinen) f 74 552, afdeling VII (Rijksgebouwendienst) f 24 946 en afdeling VIII (Kosten der Erediensten) f 14 732.

*Hoofdstuk VIII* is in totaal f 581 662 *lager* geraamd. Onder-deel A (Departement) is f 46 551, onderdeel B (militaire uitgaven) is f 203 230 en onderdeel C (niet-militaire uitgaven) f 331 881 *lager* geraamd.

Wat de militaire uitgaven betreft is *meer* geraamd voor afdeling II (materieel der zeemacht en der Rijkswezen, maritieme etablissementen en inrichtingen) f 769 242, voor afdeling III (materieel der landmacht) f 117 641, voor afdeling VI (Korpsen en inrichtingen van de landmacht waarvan de kosten afzonderlijk worden geraamd) f 61 225, voor afdeling VII (Pensioensuitgaven, voor zoover niet opgenomen in andere afdelingen) f 573 500 en voor afdeling XI (Subsidien, gratificatiën en dergelijke uitgaven) f 23 650. Daarentegen is *minder* uitgetrokken voor afdeling IV (Personeel) f 968 559, voor afdeling V (Studien, onderwijs en oefeningen) f 83 733, voor afdeling VIII (nonactiviteitsjaarweden en wachtgeld van militairen der landmacht; hiftrenten) f 603 406 en voor afdeling XII (Overige militaire uitgaven) f 92 690.

Onder de niet-militaire uitgaven wordt *lager* geraamd afdeling XIII (Loodswezen, betonnning, bebakening, verlichting, zee-merken, kustwacht en stormwarschuwingsdienst) met f 300 021 en afdeling XIV (Hydrographie) met f 31 810.

*Hoofdstuk IX* vertoont een *hoogere* raming met f 10 789 155. Als voornaamste oorzaak van deze stijging is te beschouwen de verhooging van afdeling V (Spoor- en Tramwegen) met f 12 694 717, op welke afdeling de post: „Dekking van het verlies op de exploitatie van de Nederlandsche Spoorwegen met inbegrip van het gegarandeerd dividend (artikel 8 der overeenkomsten 1920 SS./H.S.) alsmede betaling ingevolge artikel 9 der overeenkomsten 1928 S.S./H.S. en vervolgens ten behoeve van extra afschrijvingen en tot dekking van tekort in het spoorweginfrastructureel uit: exploitatieverlies f 30 000 000, bijbetaling samengesteld uit: exploitatieverlies f 30 000 000, bijbetaling pensioenfondsen f 9 140 000 en militair vervoer f 300 000. *Hoogere* rammingen vertoonen voorts afdeling VI (Scheepvaart) met f 43 904 en afdeling X (Staatsvisserijshavenbedrijf) met f 66 343.

*Minder* is o. a. uitgetrokken voor afdeling I (Departement) f 20 363, afdeling II (Waterstaat) f 1 444 117, op welke afdeling o. a. minder is uitgetrokken f 1 938 674 voor rivieren en rivierwerken, f 248 434 voor havens en havenwerken, f 606 290 voor kanalen, vaarten, sluiswerken, bruggen en f 1 210 757 voor wegen, waartegenover staat o. a. een verhooging van f 2 770 924 der overige uitgaven, in hoofdzaak voor rente en aflossing, afdeling III (Geologische dienst) f 5985, afdeling IV (Luchtvaart) f 12 632, afdeling VIII Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut) f 11 030, en afdeling XI (Zuiderzeefondsen) f 518 470.

*Hoofdstuk X* is f 1 304 992 *lager* geraamd.

*Minder* wordt aangevraagd voor Afdeling II (Handel en Nijverheid) f 545 380, o. a. f 274 290 minder voor Octrooiraad en Bureau voor den Industrielen Eigendom, f 118 997 minder voor Statistiek en f 166 480 minder voor Overige handels- en nijverheidsbelangen; voor Afdeling III (Landbouw) f 795 966, o. a. f 256 217 minder voor Landbouwonderwijs, f 106 419 minder voor Akkerbouw, tuinbouw, veeteelt, pluimveeteelt, bijenteelt, f 167 835 minder voor Boschbouw, f 65 914 voor Veeartsenijkundigen dienst, en f 86 671 voor overige uitgaven betreffende den landbouw, voor Afdeling IV (Visscherijen) f 56 783 en voor de afdelingen VI (Pensioensuitgaven, niet opgenomen in de vorige afdelingen) f 23 500. *Meer* wordt aangevraagd voor Afdeling V (Crisis-accountantsdienst) f 136 700, welke afdeling voor 1934 voor het eerst wordt uitgetrokken.

*Hoofdstuk XI* is, in vergelijking met gelijksoortige uitgaven, in 1933 op andere Hoofdstukken der begrooting geraamd, f 53 530 102 *hoogere* uitgetrokken. *Meer* wordt aangevraagd voor Afdeling I (Departement) f 666 702, waarbij dient te worden in aanmerking genomen, dat deze uitgaven over 1933 bij de betreffende Hoofdstukken in vergelijking zijn gebracht; voor Afdeling III (Arbeidsverzekering) f 744 715, voor Afdeling V (Werkloozheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling) f 8 986 150, waarvan voor werkloozheidsverzekering f 8 859 000 het bedrag, hooger dan normaal, dat in vorige jaren ten laste van den Christdienst van het Leeningfonds werd gebracht, voor Afdeling VI (Werktverschaffing en steunverleening) f 432 051 81, in hoofdzaak eveneens het gevolg van de omstandigheid, dat de bedragen, hooger dan normaal, thans ten laste van de Rijksbegrooting worden gebracht, terwijl deze vorige jaren ten laste van den Christdienst van het Leeningfonds kwamen, voor Afdeling VII (Pensioensuitgaven, voor zoover niet opgenomen in de vorige afdelingen) f 313 500, waaronder f 293 500 wegens bijdrage in de annuïteit, verschuldigd aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds ingevolge artikel 168a der Pensioenwet 1922, voorheen voorkomende op andere begrootingshoofdstukken, en voor Afdeling VIII (overige uitgaven betreffende Sociale Zaken) f 100 000. *Minder* is geraamd voor Afdeling II (Arbeid) f 47 874, voor Afdeling IV (Volksgezondheid) f 438 272, waarvan voor

wering en bestrijding van epidemische en besmettelijke ziekten  
ding van geslachtsziekten f 15 000, voor Volkshuisvesting (Wo-  
ningwet) f 369 558, voor verschuillende instellingen in het belang  
van de Volksgezondheid f 197 130 en voor Drinkwatervoorzie-  
ning f 37 037.

Hierbij dient nog te worden opgemerkt, dat het in het voor-  
nemen ligt om art. 65 van dit hoofdstuk wegens bijdragen aan  
gemeenten in de betaling van annuïteiten voor rente en aflossing  
van uit 's Rijks kas verstrekte woningbouwvoorschotten nog te  
verhoogen, aangezien, als gevolg van de noodzakelijke huur-  
verlaging, het thans geraamde bedrag ontoereikend zal blijven.  
Tegen deze voorgenomen verhooging rijst te minder bezwaar,  
omdat eene belangrijke besparing zal voortvloeien uit de in te  
dienem wetsontwerpen tot wijziging van de Woningwet, de  
Ouddomswet en de Gezondheidswet, welke besparingen niet in  
het in deze Nota uiteengezette dekkingsplan zijn verwerkt.

Op *Hoofdstuk XI* is f 732 138 *minder* uitgetrokken.

*Lager* zijn geraamd Afdeling I (Departement) met f 67 984,  
in verband met de verhoogde salariskorting per 1 Januari 1933;  
Afdeling II (Suriname) met f 524 856, in hoofdzaak het gevolg  
van de onzetting van het militair hospitaal in een burgerlijke  
ziekeninrichting en door vermindering der Rijksbijdrage met  
f 200 000; Afdeling III (Curaçao) met f 114 918, hoofdzakelijk  
ten gevolge van de inkrimping van het detachement mariniers;  
Afdeling V (Overige uitgaven) met f 25 100.

*Hoofdstuk XII* is f 20 000 *lager* uitgetrokken; in verband met  
de uitgaven, de laatste jaren ten laste van dat Hoofdstuk ge-  
daan, kan met f 30 000 worden volstaan.

Middelen.

*Grondbelasting.* Deze belasting is f 233 000 *hoogcr* geraamd  
dan voor 1933 in verband met eenige stijging van de opbrengst  
in de laatste jaren.

*Inkomstenbelasting.* Wegens de nog steeds voortdurende  
economische depressie is de opbrengst dezer belasting slechts  
op f 43 300 000 gesteld, d. i. f 4 700 000 *lager* dan de raming  
voor 1933.

*Vermogensbelasting.* Volgens de laatstbekende gegevens kan  
de opbrengst van deze belasting voor 1934 op rond f 11 300 000  
worden geraamd of f 1 300 000 *hoogcr* dan de raming voor 1933.

*Dividend- en tusschenbelasting.* De vooruitzichten in de  
zakkenwereld zijn nog slecht, zoodat de raming veiligheidshalve  
slechts op een bedrag van f 9 000 000 kan worden gesteld, d. i.  
f 1 500 000 *lager* dan voor 1933 was geraamd.

*Rechten op den invoer.* Ook de opbrengst van dit middel is  
in sterke mate afhankelijk van den economischen toestand.  
Derhalve is voor 1934 f 6 500 000 *minder* geraamd dan voor  
1933.

De daling van de opbrengst in de eerste zes maanden van  
1933 heeft het noodig gemaakt de navolgende middelen voor  
1934 *lager* te rammen:

|                                                                                       |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Statistiekrecht .....                                                                 | f 300 000 |
| Accijns op wijn .....                                                                 | 1 100 000 |
| Accijns op het gedistilleerd .....                                                    | 3 600 000 |
| Accijns op bier .....                                                                 | 1 000 000 |
| Accijns op tabak .....                                                                | 7 000 000 |
| Belasting op gouden en zilveren werken .....                                          | 200 000   |
| Rechten en boeten van successie van overgang bij<br>overlijden en van schenking ..... | 5 600 000 |

*Accijns op geslacht.* De stijging in de opbrengst van dit middel in de eerste zes maanden van 1933 doet een opbrengst over 1934 verwachten van f 6 500 000. Met het oog hierop is voor 1934 f 200 000 *hoog* geraamd dan voor 1933.

*Accijns op suiker.* In verband met de opbrengst over 1932 ad ruim f 52 000 000 en de opbrengst van de eerste 6 maanden van 1933 kan de ramming voor 1934 op f 52 000 000 worden gesteld; dit is f 1 000 000 *minder* dan de ramming voor 1933.

*Rechten en boeten van zegel.* Uit de opbrengst van dit middel over de eerste zes maanden van 1933 in vergelijking met hetzelfde tijdvak van 1932 kan worden afgeleid, dat de opbrengst van 1933 rond f 15 000 000 zal bedragen. Dit bedrag is voor 1934 als ramming aangenomen. Het is f 2 000 000 *meer* dan de ramming voor 1933.

*Weeldeververtningsbelasting.* Dit middel is niet opgenomen, aangezien de wet betreffende de heffing eenen weeldevertningsbelasting niet is tot stand gekomen en deze belasting gecombineerd zal worden met de omzetbelasting.

**Kapitaaldienst.**

De kapitaaldienst wijst voor 1934 een totaal in uitgaven aan van ..... f 73 382 526 en in ontvangsten van ..... 22 475 622  
zoodat het naideelig saldo bedraagt ..... f 50 906 904

voor 1933 is geraamd:

|                           |              |
|---------------------------|--------------|
| uitgaven .....            | f 69 375 230 |
| ontvangsten .....         | 22 603 033   |
| Nadeelig saldo 1933 ..... | f 46 772 137 |

Ter toelichting van de voornaamste verschillen zij het volgende aangegevend:

Op Hoofdstuk V is meer uitgetrokken voor kapitaalversterking aan het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie f 578 500.

Op Hoofdstuk VII B is o.a. meer uitgetrokken voor kosten, vallende op de aannemingen voor rekeningen van het Rijk f 90 854, voor aankoop van muntmetalen f 10 000, voor aankoop van Staatsschuld voor het Nederlandsche Muntfonds f 7 000 000 en voor versterking van kapitaal aan het Zuidzeewegenfonds f 5 117,348.

Op Hoofdstuk IX is f 1 633 000 meer uitgetrokken voor watersstaatswerken, f 550 000 voor uitkeering van kapitaal aan de Staatssmijnen, terwijl minder wordt aangevraagd voor spoorwegen f 525 000 en voor uitkeering aan het Zuidzeefonds voor den afsluitdijk f 910 000.

Op Hoofdstuk X is f 150 000 meer uitgetrokken voor schade-loosstellingen als bedoeld in artikel 71 der Jachtwet 1923. Wat de middelen betreft, de vermindering ten aanzien van 1933 is hoofdzakelijk het gevolg van de omstandigheid, dat in 1933 onder Hoofdstuk VIII was opgenomen het batig slot der rekeningen van het Fonds tot verbetering van de Kustverdediging ad f 1 230 000, welk bedrag uit den aard der zaak in 1934 is vervallen.

**Rijksfondsen en bedrijven.**

Ingevolge het bepaalde in artikel 87 der Comptabiliteitswet en artikel 11 der Bedrijvenwet worden bij de Rijksbegrooting gelijktijdig ingedien de begrootingen der afzonderlijke fondsen en der Staatsbedrijven, te weten van:

A. het fonds voor de uitvoering van de Tiendwet 1907  
(*Staatsblad* n<sup>o</sup>. 222);

B. het Leeningsfonds 1914;

C. het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds;

D. de voltooiing van het Vestingstelsel;

E. het Wegenfonds;

F. het Zuiderzeefonds;

G. het Gemeentefonds;

H. het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij;

I. het Staatsmuntdbedrijf;

K. het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen;

L. het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie;

M. het Staatsvisserijbedrijf te IJmuiden;

N. de Staatsmijnen in Limburg.

De resultaten dezer begrootingen, voor zoover leidende tot

uitgaven ten laste of inkomsten ten bate van de Rijksbegroo-

ting eenzijdig opgenomen in de hoofdstukken der Rijksbegroo-

ting van uitgaven, en zijn anderzijds verwerkt in de middelen.

Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar de Memorien

van Toelichting, behorende bij voren genoemde begrootingen.

En slotte is bij de begrooting gevoegd een wetsontwerp tot

vaststelling van den Algemeenen Verzamelstaat, bedoeld bij

artikel 11, 5de lid, sub b, der Comptabiliteitswet (*Staatsblad*

1927, n<sup>o</sup>. 259).

Zooals uit bijlage A blijkt, geeft de gewone dienst een tekort

van f 267 087 974, en sluit de kapitaaldienst met een tekort

ad f 50 906 904, gevende voor den geheelen dienst een nadeelig

saldo ad f 317 994 878.

**Maatregelen tot dekking van het tekort.**

Bij de uiteenzetting der plannen om tot dekking van het

tekort te geraken, moge de ondergeteekende weder voorop-

stellen het verschil, dat er bestaat tusschen het formeele

tekort mede als gevolg van het afloopen van een groot aantal

tijdelijke heffingen en het materieele tekort, dat overblijft, wan-

neer de verlenging dezer heffingen als vaststaand wordt aan-

genomen.

De volgende heffingen komen op 1 Januari respectievelijk

1 Mei 1934 te vervallen:

**A. *Gheven ten bate van de Algemeene Middelen.***

Geraamde

opbrengst: 1)

1<sup>o</sup>. Openten op de invoerrechten ..... f 9 500 000

2<sup>o</sup>. 15 openten op den accijns op

bier ..... f 1 630 000

waaraan reeds opgenomen onder de

middelen voor 1934 ..... 400 000

3<sup>o</sup>. 20 openten op den accijns op

suiker ..... f 10 200 000

waaraan reeds opgenomen onder de

middelen voor 1934 ..... 1 700 000

8 500 000

Totaal ..... f 19 230 000

**B. *Gheven ten bate van den gewonen dienst***

*van het Leeningsfonds 1914.*

Geraamde

opbrengst: 1)

4<sup>o</sup>. Openten op de aanslagen in de grondbe-

lasting wegens gebouwde eigendommen ..... f 3 660 000

1) Deze opbrengsten kunnen worden verwacht, indien deze heffingen

worden verleend.



|                                                                                                                              |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 5. Verdelingsbelasting I: van de opbrengst 1934/35 zou 2/3 ten goede komen van den dienst 1934                               | 7 800 000  |
| 6. 20 opcenten op de hoofdsom der Inkomsten- belasting: van de opbrengst 1934/35 zou 2/3 ten goede komen van den dienst 1934 | 6 040 000  |
| 7. 55 opcenten op de hoofdsom der Vermogens- belasting: van de opbrengst 1934/35 zou 2/3 ten goede komen van den dienst 1934 | 4 143 000  |
| 8. 33 opcenten op de aanslagen in de Dividend- en Transitiebelasting, enz.                                                   | 2 640 000  |
| 9. 20 opcenten op den accijns op wijn                                                                                        | 260 000    |
| 10. 10 opcenten op den gedistilleerdaccijns                                                                                  | 3 000 000  |
| 11. opcenten op het zegelrecht van buiten- landsche effecten                                                                 | 215 000    |
| Totaal                                                                                                                       | 27 758 000 |

C. *Gehieven ten bate van den Crisisdienst van het Leeningfonds.*

Geraande opbrengst: 1)

|                                                                    |            |
|--------------------------------------------------------------------|------------|
| 12. Invoerrechten op Zuidvruchten: hoofdsom                        | 1 250 000  |
| 30 opcenten                                                        | 375 000    |
| 13. 60 opcenten op den accijns op wijn                             | 780 000    |
| 14. 10 opcenten op den accijns op suiker                           | 5 100 000  |
| 15. 50 opcenten op den tabaksaccijns op sigaretten                 | 5 000 000  |
| 16. extra-opcenten op het zegelrecht van bui- tenlandsche effecten | 645 000    |
| Totaal                                                             | 13 150 000 |

D. *Gehieven ten bate van het Gemeentefonds.*

Geraande opbrengst: 1)

|                                                                                                                                         |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 17. 30—150 opcenten op de hoofdsom der Gemeentefondsbelasting                                                                           | 21 000 000 |
| 18. 30 opcenten op de hoofdsom der Vermogensbelasting                                                                                   | 3 390 000  |
| 24 390 000                                                                                                                              |            |
| van de opbrengst van 1934/35 zou 2/3 ten goede van 1934 komen, zijnde                                                                   | 16 260 000 |
| welk bedrag in het budget zou worden verwerkt door eene vermindering van uitgaven wegens tekort op het Gemeentefonds (Hoofdstuk VII B). |            |
| Totaal                                                                                                                                  | 16 260 000 |

Indien de heffing van deze belastingen inderdaad werd be- eindigd, zou derhalve het tekort op den dienst 1934 worden vergroot met een bedrag van f 19 230 000 + f 27 758 000 + f 13 150 000 + f 16 260 000 = f 76 398 000. Het is derhalve, gelijk reeds eerder werd betoogd, onvermijdelijk deze heffingen te verlenen. De ondergeteekende meent echter tevens deze gelegenheid te moeten aangrijpen om ettelijke der bestaande heffingen samen te voegen. Ten einde dit

1) Zie noot 1) op blz. 16.

te bevorderen, wordt in de eerste plaats een wetsontwerp ingediend tot liquidatie, met 1 Januari 1934, van het Leeningfonds. Nu het saldo van dit Fonds is verdwenen en alle heffingen ten bate daarvan vervallen, bestaat er geen voldoende aanleiding meer het Fonds als eene zelfstandige administratieve eenheid te handhaven. De tot dusver ten bate van het Leeningfonds geheven belastingen kunnen daardoor naar den gewonen dienst worden overgeheveld, hetgeen tevens de gelegenheid biedt de afzonderlijke opentenhellingen op den accijns op de suiker, den accijns op den wijn en het zegelrecht van buitenlandsche effecten in één heffing te vereenigen, terwijl de openten op den accijns op sigaretten in de hoofdsom zullen worden opgenomen. Voorts werd reeds medegedeeld, dat het noodzakelijk is het sterk gestegen nadeelig slot van het Gemeentefonds, dat op het Rijksbudget drukt, te verminderen door de ten bate van dit Fonds over het jaar 1933/34 geheven crisisopenten voor één jaar te verlengen. Ook hier toe wordt een wetsontwerp ingediend.

Ten gevolge van een en ander wordt het tekort teruggebracht tot f 190 689 974, hetwelk, zooals reeds op blz. 9 werd becijferd, als het door nieuwe maatregelen te dekken tekort voor het dienstjaar 1934 is te beschouwen.

Het spreekt wel vanzelf, dat het volstrekt onmogelijk zou zijn een zoo geweldig tekort in één enkel jaar te overbruggen. De ondergeteekende is echter van oordeel, dat een dergelijke eisch ook niet behoeft te worden gesteld. Waar het in de tegenwoordige omstandigheden op aankomt is, dat de middelen worden aangewezen en aanvaard, waardoor het vast komt te staan, dat binnen enkele jaren het begrotingsevenwicht zal zijn verzekerd. Is eenmaal die zekerheid, menschelijkerwijze gesproken, aanwezig, dan mogen voor het overbruggingstijdsperk maatregelen worden genomen, die op zich zelf geen vermindering van uitgaven of vermeerdering van inkomsten beteekenen, doch die wel den gewonen dienst tijdelijk ontlasten. Het nemen van dergelijke maatregelen maakt het evenwel volstrekt noodzakelijk voorzieningen te treffen om aan deze wijze van overbrugging zoo snel mogelijk een einde te maken.

Thans moge de aandacht worden verzocht voor de verschillende dekkingsmaatregelen, waardoor naar het oordeel der Regeering het tekort zal kunnen worden opgeheven:

#### A. Middelen.

Wetsontwerp tot heffing eener omzetbelasting, inmiddels door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanvaard ..... f 85 000 000

Wetsontwerpen tot heffing eener couponbelasting, tot heffing eener belasting op het vermogen in de doode hand, tot heffing eener crisisinkomstenbelasting, tot verhooging van den tabaksaccijns, tot heffing van een accijns op gebrande koffie ..... 20 000 000

Wetsontwerp tot wijziging van het tarief der inkomstenbelasting, waarvan (met inbegrip der heffing van 20 openten) meer wordt verwacht ..... 1 519 000

Totaal ..... f 106 519 000

#### B. Uitgaven.

Naast een groot aantal kleinere besparingen op de verschillende hoofdstukken, die voor een belangrijk deel reeds in de begrotingscijfers konden worden verwerkt, omdat zij geen bijzondere wettelijke maatregelen vereischen, zullen zeer belangrijke wijzigingen moeten worden aangebracht in de uitgaven van de Departementen van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Defensie en van Waterstaat, terwijl bijzondere maatregelen zullen moeten worden getroffen met be-

trekking tot de uitgaven ten laste van het Gemeentefonds en de salaritsregeling voor het Rijkspersoneel. Deze maatregelen mogen hieronder eenige toelichting vinden.

1. De begrooting voor Hoofdstuk VI is door verschillende mogelijk gebleken besparingen, welke geen nadere wettelijke voorziening eischen, voor 1934 ruim f 5,3 miljoen lager geramd dan in het voorafgaande jaar. Intusschen zal dit Hoofdstuk noodzakelijkerwijs een grooter aandeel in de vereischte besparing moeten leveren en de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft dan ook verschillende maatregelen in overweging, van welke enkele bereids tot wet zijn verheven. Het totaal van de hieruit voortvloeiende besparingen is te stellen op .....

f 15 500 000

2. Het aandeel, dat de begrooting van Hoofdstuk VIII in de dekking van het begrootingsstekort zal moeten bijdragen, is bepaald op f 12 miljoen. Aangezien ook Nederlandsch-Indië niet meer in staat is het op zijne begrooting voorkomend bedrag der defensie-uitgaven te dekken, heeft de Regering een Commissie ingesteld, welke haar op korten termijn zal hebben te adviseeren over de vraag, op welke wijze met handhaving van de tegenwoordige doelstelling van de weermacht te land en ter zee in Nederland en in Nederlandsch-Indië aanzienlijke besparingen zullen kunnen worden verkregen. De uit deze reorganisatie voortvloeiende besparingen zullen voor de Rijksbegrooting ten minste het zooveel verminderde bedrag moeten opleveren van .....

f 12 000 000

3. Eene belangrijke verlaging zal voorts gebracht moeten worden in Hoofdstuk IX, welk hoofdstuk te zwaar wordt gedrukt door het voortdurend stijgend spoorwegstekort. Vermindering van dit tekort is slechts te verkrijgen door een betere coördinatie der verschillende verkeersmiddelen, welke budgetair alleen dan op de juiste wijze tot uitdrukking gebracht kan worden, wanneer met ophetting van het Wegentonds, wordt overgegaan tot de instelling van een Verkeersfonds, dat alle uitgaven en inkomsten van het verkeer omvat.

Door de enkele instelling van een dergelijk Fonds — welks begrooting behalve de inkomsten en uitgaven van het Wegentonds, ook alle inkomsten en uitgaven van Hoofdstuk IX, voor zoover deze laatste op het verkeer betrekking hebben, zal bevatten — wordt natuurlijk het tekort op het Rijksbudget niet verminderd. Immers, aangenomen dat de begrooting van het Wegentonds sluit — hetgeen indertijd het geval is —, zal de begrooting van het Verkeersfonds een tekort aanwijken, dat even groot is als de netto-verkeersuitgaven van Hoofdstuk IX. In het Rijksbudget zou dus slechts deze verandering komen, dat de thans over verschildende afdelingen van Hoofdstuk IX verdeelde verkeersuitgaven zouden worden vervangen door een post: „bijdrage aan het Verkeersfonds” tot een gelijk bedrag als het totaal der uitgaven, verminderd met het totaal der verkeersontvangsten. Het voordeel is echter, dat door het bijeenbrengen van al deze inkomsten en uitgaven in het Verkeersfonds, een veel overzichtelijker beeld wordt verkregen van het geheel, hetgeen voor de aanwijzing der juiste dekkingsmiddelen van het tekort een onmisbare voorwaarde is.

Deze dekking zal in de eerste plaats verkregen moeten worden door eene zeer aannemelijke besparing op de spoorweguitgaven. De spoorweg,

lange jaren het monopolie heeft bezeten van het snelverkeer, is door de ontwikkeling van de auto in zijn regelmatigen groei gestuit en heeft thans een concurrentie te doorstaan gekregen, die de Overheid dwingt zijne plaats in het geheele verkeerssysteem op nieuw te bepalen. Het luidt geen twijfel, dat daarbij taken van dit bedrijf zullen moeten worden afgesneden, welke economischer aan het motorverkeer kunnen worden overgelaten. Hetzelfde geldt in nog sterker mate voor een aantal tramwegen. Anderzijds zullen door meer gelijkmaking van exploitatie-voorwaarden, de lasten, die op de verschillende verkeersmiddelen drukken, in een betere verhouding gebracht dienen te worden, in het bijzonder wat betreft de bedragen, welke ieder verkeersmiddel moet betalen voor het gebruik van den weg.

De besparing, welke op de spoor- en tramwegen door de hierboven in groote trekken aangeduide maatregelen alsmede door een vermindering der personeelsuitgaven zal moeten worden verkregen, meent de Regering op een bedrag van f 20 miljoen te moeten stellen. Hierbij doet zich de moeilijkheid voor, dat het spoorwegtekort steeds drukt op de begroeting van het jaar, volgende op het boekjaar, dat het tekort heeft opgeleverd. Dientengevolge zal het tekort over 1933 tot uitdrukking komen op de begroeting voor 1934, en zullen de in 1934 werkende maatregelen, die het tekort over dat jaar verminderen, hun gunstigen invloed eerst op het budget van 1935 doen gelden. De Regering heeft zich daarom genoodzaakt gezien voor het deel van het tekort over 1933, dat zien voor het deel van het tekort over 1933, dat voor volgende jaren zal worden verminderd door besparingen op de spoorweguitgaven, een bijzondere maatregel te nemen. Dit deel van het tekort, dat op de genoemde f 20 miljoen wordt gesteld, zal voor f 9 140 000 worden opgevaren door het tijdelijk stopzetten van de betaling der annuïteit aan het spoorwegpensioenfonds, waarvoor een wetsontwerp wordt ingediend, terwijl het dan nog resteerend bedrag van f 10 860 000 tijdelijk ten laste van den kapitaaldienst van het Verkeersfonds zal worden gebracht. Laatstege meld bedrag zal zoo spoedig mogelijk moeten worden geamortiseerd. Die amortisatie zal worden verkregen door, nadat de besparing van f 20 miljoen zal zijn aangebracht, de betaling der gemelde annuïteit ad f 9 140 000 aan het spoorwegpensioenfonds nog gedurende korten tijd niet te doen plaats hebben. Het behoeft wel geen betoog, dat dit een maatregel is, die geen bezuiniging op de spoorwegen betekent en die alleen getroffen wordt om tijdelijk eenige verlichting van directe uitgaven te verkrijgen, doch die daarom dan ook zoo spoedig mogelijk weder zal worden ongedaan gemaakt.

Het zal voorts noodzakelijk zijn het Verkeersfonds nog verder te ontlasten. De Regering stelt zich voor dit te bereiken door den bruggebouw op een andere wijze te financieren en den wegenaanleg eenigszins te temporiseeren.

Eene betere verdeling der door de verschillende verkeersmiddelen te dragen lasten zal voorts leiden tot een hogere opbrengst der ten bate van het Wegenfonds geheven belastingen, die evenals alle andere inkomsten en uitgaven van dat Fonds naar het Verkeersfonds zullen worden overgebracht.

Uit de toepassing dezer middelen zullen de volgende bedragen worden verkregen:

|                                                                                      |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 1. Verminderings Spoorwegtekort .. f 20 000 000                                      |           |
| 2. Gewijzigde financiering brug-<br>gebouw en transportsewing wegen-<br>aanleg ..... | 3 500 000 |
| 3. Hoogere opbrengst van heffin-<br>gen .....                                        | 9 000 000 |
| Samen .....                                                                          |           |
| f 32 500 000                                                                         |           |

4. Het groote tekort in het Gemeentefonds,

dat — ondanks verlenging der crisisopcenten — nog ten laste van het Rijksbudget moet worden gedeekt, heeft door de daling van de opbrengst der ten bate van het fonds komende belastingen een omvang bereikt, welke eene voorziening over- middelijk maakt. Handhaving van den bestaanden toestand zou trouwens evenmin in het belang der gemeenten zijn, daar, indien nog langer de gemeen- ten ten laste van 's Rijks kas tegen de daling der fondshoofdingen werden beschermd, de uitkeering uit het Gemeentefonds bij de eerstvolgende nieuwe berekening in 1936/37 eene plotselinge daling zou ondergaan, welke nagenoeg alle gemeente-budget- ten zou ontwrichten. Daarom wordt in afwach- ting van in volgende jaren te treffen maatregelen een wetsontwerp ingediend tot afwijking van de wet op de financiële verhouding van deze strek- king, dat voor het jaar 1934/1935 eene vermind- ring op de uitkeeringen aan de gemeenten wordt toegepast tot een bedrag van f 13 millioen. In dit zelfde wetsontwerp wordt evenwel voorgesteld de „Kortingswet 1932” (*Staatsblad* n. 104) met in- gang van 1 Mei 1934 te doen vervallen. Deze in- trekking verhoogt het tekort van het Gemeente- fonds met 4 ton. Het bovenbedoelde wetsontwerp zal op het Rijksbudget dus eene besparing op- leveren van f 13 millioen — f 400 000 = f 12,6 millioen, waarvan voor 1934 2/3 of .....

f 8 400 000

5. Eene verdere vermindering van den salaris-

last zal voorts onvermijdelijk zijn. Wat dit aan- gaat, is de Regearing van oordeel, dat het geen aanbeveling verdient het systeem der tijdelijke kortingen te bestendigen. Het is immers boven twijfel verheven, dat er geen sprake van is, dat de thans geheven tijdelijke kortingen, die op 1 Maart 1935 zullen komen te vervallen, na dien datum kunnen worden gemist. De Regearing acht het daarom noodzakelijk, dat eene geheel nieuwe salarisregeling wordt vastgesteld, waarbij dan tevens fouten in het huidige stelsel kunnen worden weggenomen. Daar het niet mogelijk is die vast- stelling zoo tijdig te doen geschieden, dat zij vóór 1 Januari 1935 in werking zou kunnen treden, is het onontkoombaar voor den duur van het jaar 1934 nogmaals eene tijdelijke korting op te leggen. Aanvaankelijk is de Regearing van oordeel, dat dit zou kunnen geschieden in den vorm van eene ver- hooging der bestaande korting met 5 procent van het salaris voor alle ambtenaren en eene verhoog- de korting voor de ongehuvde ambtenaren in dezen zin, dat de thans toegepaste vermindering van 3 ten honderd na den 25-jarigen leeftijd met 1 pct. per jaar wordt verhoogd tot 10 pct. van 32-jarigen en ouderen. In gezinsverband levende eenige kost- winners zullen daarbij met gehuuden worden gelijkgesteld. Eene ontwerp-kortingsregeling van deze strekking is bij de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken aan- hangig gemaakt.

Van deze tijdelijke korting is eene bate voor het Rijksbudget te verwachten van .....

f 15 750 000

|                                                                                                        |               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| De bovenstaande maatregelen geven voor het budget 1934 eene verlichting tot een totaalbedrag van ..... | f 84 150 000  |
| zoodat met inbegrip van de versterking der mid- delen ten bedrage van .....                            | 106 519 000   |
| eene totale verbetering wordt verkregen van ....                                                       | f 190 669 000 |

Ten einde de beteekenis van al deze maatregelen — in het bijzonder wat de verhouding tusschen aan te brengen besparingen en verhooging van lasten betreft — nader toe te lichten, moge de ondergeteekende het volgende opmerken:

Wanneer wordt aangenomen, dat de tijdelijke heffingen zullen worden verlengd, bedraagt het tekort op de begrooting ..... f 190 689 974

Dit moet echter verhoogd worden met het bedrag van het automatisch accres, dat is opgevangen door reeds in de begrooting aangebrachte besparingen. Dit accres is te stellen op ..... 10 000 000

Voorts moet er rekening mede worden gehouden, dat ten gevolge van door de Regeering genomen en nog te nemen maatregelen eene aanmerkelijke bezuiniging zal worden aangebracht op de crisisuitgaven. Deze uitgaven kwamen, voor zoover zij als abnormaal werden aangemerkt, tot dusver niet in de gewone begrooting tot uitdrukking, omdat zij werden gebracht ten laste van den crisisdienst van het Leeningfonds. Haar bedrag over 1933 staat nog niet voldoende vast. Niettemin meent de Regeering veilig te kunnen aannemen, dat voor 1934 op deze uitgaven een bedrag zal kunnen worden bespaard van rond f 25 miljoen.<sup>1)</sup> Zonder deze lagere raming zou dus het tekort hooger zijn geweest ..... f 25 000 000

Het totaal van het tekort zou derhalve, indien niet reeds belangrijke besparingen hadden plaats gehad, hebben bedragen ..... f 225 689 974

Hiervan zal worden gedekt door nieuwe heffingen:

|                                           |               |
|-------------------------------------------|---------------|
| a. Ten bate van het algemeen budget ..... | f 106 519 000 |
| b. Ten bate van het Verkeersfonds .....   | 9 000 000     |
| Samen .....                               | 115 519 000   |
| Blijft voor besparing .....               | f 110 170 974 |

Van deze f 110 170 974 zijn aanstonds in de begrooting verwerkt:

|                                                            |              |
|------------------------------------------------------------|--------------|
| De besparingen tot opvang van het automatisch accres ..... | f 10 000 000 |
| De besparing op de crisisuitgaven .....                    | 25 000 000   |
|                                                            | f 35 000 000 |

<sup>1)</sup> De beschouwingen in deze alinea hebben uit den aard geen betrekking op de crisisuitgaven van den landbouw. Deze zullen, gelijk op blz. 9 dezer Nota is vermeld worden gefinancierd buiten bezwaar der gewone begrooting.

Transport f 35 000 000

Over het dienstjaar 1934 zullen

ten volle hare werking kunnen doen

gevoelen de navolgende besparingen:

Verlagings uitkeering Gemeente-

fonds ..... f 8 400 000

Salariëskorting Rijkspersoneel ..... 15 750 000

Bruggenbouw en temporeiseering

..... 3 500 000

27 650 000

De besparingen op de spoorweguit-

gaven en op de begrootingen van On-

derwijs, Kunsten en Wetenschappen

en Defensie worden verkregen door

maatregelen, die eerst geleidelijk het

budget ontlasten en die dus voor-

loopig langs anderen weg moeten

worden gefinancierd. Omdat de

financiering van het spoorwegtekort

werd hierboven reeds medegedeeld,

dat deze geschiedt op zoodanige

wijze, dat het budget 1934 wordt

ontlast met ..... f 20 000 000

De op de hoofdstukken Onderwijs,

Kunsten en Wetenschappen en De-

fensie aan te brengen besparingen

zullen in den loop van 1934 en enkele

daaropvolgende jaren worden geef-

fectueerd. In afwachting daarvan zal

de gewone dienst van het budget

kunnen worden onlast door de aflos-

singen op de leeningen van het Lee-

ningfonds tijdelijk tot een bedrag,

overeenkomende met de nog niet in

het budget verwerkte besparingen op

de hoofdstukken VI en VIII, te

brengen ten laste van den kapitaal-

dienst tot een maximum-bedrag van

27 500 000

47 500 000

Totaal ..... f 110 150 000

De ondergeteekende acht in de tegenwoordige moeilijke tijden

eenige vertraging in de regelmatige aflossing van de leeningen

van het Leeningfonds verantwoord, nu op deze leeningen in

het achter ons liggende tijdvak van bijna 20 jaren in zeer sterke

mate is afgelost.

Na aftrek van bovengenoemd bedrag van f 27 500 000 zal,

afgezien van de normale aflossing op de geconsolideerde Staats-

schuld, welke ten bedrage van f 21 431 145 ongewijzigd op

Hoofdstuk VIII.4 voorkomt, op de schuld van het Leeningfonds

nog worden afgelost ten laste van den gewonnen dienst van het

Rijksbudget een bedrag van f 7 135 000.

Ten overvloede wordt nog opgemerkt, dat in het bovenstaande

de belangrijkste bezuinigingsmaatregelen zijn vermeld, doch dat

de Reggeering daarnaast bedacht blijft op verdere besparingen

door doelmatiger organisatie en door besnoeiing van verschillen-

de diensten.

De ondergeteekende is er zich volkomen van bewust, dat de

hierboven uiteengezette maatregelen zware offers van ons volk

zullen vordere. De Reggeering heeft er met den meesten ernst

naar gestreefd de lasten naar redelijkheid over alle groepen te

verdeelen. Wat de nieuwe verlagings der belooning van het

personeel in Rijksdienst betreft, vertrouwt zij, dat dit perso-

neel, wanneer het kennis zal hebben genomen van den niters-

moetlijken toestand, waarin 's Rijks financiën verkeeren, tot

de erkenning zal kunnen komen, dat het offer niet in onrede-

lijke verhouding staat tot hetgeen van de natie in haar

geheel wordt gevraagd en dat het ook niet uit het oog

zal verliezen, hoeveel hij, die in Overheidsdienst is, in deze

onzekere tijden voor heeft bij de velen, die als ondernemer of

arbeider in het particuliere bedrijf werkzaam zijn.

Het groote probleem, waarvoor wij ons zien gesteld, is, dat de economische omstandigheden ons dwingen tot aanpassing aan geheel gewijzigde toestanden. De Regeering is er van overtuigd, dat het noodzakelijk is, dat de waarde van onze munteenheid wordt gehandhaafd. Experimenten, als men hier en daar met het ruilmiddel heeft zien ondernemen, verwerpt zij met de meeste beslistheid. Die experimenten mogen tijdelijk een schijn van succes opleveren, op den duur leiden zij er alleen toe, dat de moeilijkheden worden vergroot. Handhaving van den gouden standaard maakt het echter aan den anderen kant dwingend noodzakelijk, dat wij ons instellen op een lager niveau. Gemakkelijk verloopt dit proces niet, doch het zou verkeerd zijn de oogen te sluiten voor het feit, dat, met name op het stuk der loonen, reeds heel wat is geschied.

Rechtstreekschen invloed op de loonen in het particuliere bedrijf kan en moet de Overheid niet oefenen. Zij mag aan den anderen kant echter evenmin een politiek voeren, die de economisch noodzakelijke loondaling tegenhoudt. Het zou geheel onjuist zijn hieruit af te leiden, dat de Regeering zou gedreven worden door den wensch de welvaart voor breede groepen van het volk naar beneden te drukken. Zij aanvaardt slechts de onvermijdelijke consequentie van de algemeene daling der waarden van de goederen en diensten in het maatschappelijk verkeer. Die daling veroorzaakt, dat wij allen ons leven moeten inrichten op een meer bescheiden voet. Wanneer dit tijdig wordt ingezien, zal de inkrimping binnen enger grenzen beperkt kunnen blijven, dan wanneer men, de oogen sluitend voor de werkelijkheid, blijft voortleven, als dreigde hier geen enkel gevaar, om dan te laat te ontwaren, dat een toestand is ingetreden, die, niet in de laatste plaats voor hen, die het minst te verliezen hebben, de ernstigste gevolgen met zich brengt.

Voor zoover het in het vermogen der Regeering ligt, zal deze zich met alle kracht beijveren om bij het doormaken van dit aanpassingsproces onbillijkheden te vermijden. Zij heeft daarvan reeds blijk gegeven, door haar aandacht te wijden aan de bezoldiging van het Overheidspersoneel, dat niet in dienst van het Rijk is. Handhaving eener te hooge belooning van een deel van dit personeel, wekt eenerzijds begrijpelijke ontevredenheid en heeft anderzijds een noodlottigen invloed op de positie van het particuliere bedrijfsleven. In het algemeen belang moet hiertegen worden opgetreden.

Dit is mede noodzakelijk om met succes den strijd te kunnen aanbinden tegen de werkloosheid. De plicht van de Overheid om het hare te doen ten bate van hen, die gebukt gaan onder den stoffelijken en moreelen druk, dien de werkloosheid veroorzaakt, wordt door de Regeering ten volle erkend. Zij geeft er zich daarbij rekenschap van, dat de beste oplossing, die aan dit vraagstuk kan worden gegeven, is het verschaffen van werkgelegenheid in het normale bedrijfsleven. Haar politiek zal er daarom vooral op gericht zijn, dat normale bedrijfsleven weder in beweging te brengen. Daarnaast zal zij zelf door het ondernemen van openbare werken de werkgelegenheid moeten trachten te vergrooten. Om dit doel te kunnen bereiken, zal een beroep op de kapitaalmarkt moeten worden gedaan. Dit beroep zal alleen kans van slagen hebben, indien een volkomen vertrouwen bestaat in den ernst van Regeering en Volksvertegenwoordiging om een gezonden financieelen toestand te herstellen en te handhaven. Daarom is het volstrekt noodzakelijk, dat het evenwicht in onze Staatsfinanciën in den kortst mogelijken tijd wordt bereikt.

Daarbij komt nog iets anders. Op het gebied van het internationaal economisch leven voltrekken zich veranderingen van een omvang en eene beteekenis als slechts het geval is, wanneer men zich op een keerpunt in de wereldgeschiedenis bevindt. Niemand onzer weet hoe deze verhoudingen zich in de toekomst zullen ontwikkelen, doch ook niemand onzer gelooft, dat de oude toestanden zullen terugkeeren. Groote veranderingen zullen daarom moeten worden gebracht in de economische structuur van ons land, om van de veranderingen in onze overzeesche gebieden met haar groote gevolgen voor de welvaart, ook in Nederland, nog geheel te



zwijgen. Het overgangstijdsperk, dat wij daartoe zullen moeten doormaken, zal ongetwijfeld nog zware eischen stellen. Aan die eischen zal alleen dan kunnen worden voldaan, indien te voren het evenwicht in de begrooting is hersteld.

Het tegenwoordig tijdsgewricht legt zware verplichtingen op allen, die op eenigerlei wijze betrokken zijn bij het bestuur van stad en land. Van vele gemeentebesturen wordt het bijna onmogelijke gevorderd om hun huishoudingen in orde te houden. De Regeering kan het verklaren, dat deze besturen dikwijls reikhalzend uitzien naar de hulp, die, naar zij vermeenen, het Rijk zou kunnen bieden. De zorgwekkende toestand, waarin de Rijksfinanciën verkeeren, maakt het echter volstrekt onmogelijk, dat de bedragen, die door het Rijk ten bate van de gemeenten worden aangewend, worden verhoogd. Integendeel is beperking daarvan onvermijdelijk. Bij die beperking is de Regeering bereid te zoeken naar wegen, waardoor de lasten zooveel mogelijk worden verdeeld in verhouding tot de draagkracht. Bij geheel dit vraagstuk houde men steeds voor oogen, dat hier van een tegenstelling tusschen het Rijk en de gemeenten geen sprake zal mogen zijn. Beide behartigen te zamen het algemeen belang. Gezonde gemeentefinanciën zijn voor het behoud eener gave volkshuishouding even onmisbaar als gezonde Rijksfinanciën. Het is evenzeer in het belang der gemeenten, dat het Rijk niet in financieele moeilijkheden verkeert, als het is in het belang van het Rijk, dat de gemeentefinanciën in orde zijn. Het is noodig de maatregelen, met betrekking tot de gemeentefinanciën voor te stellen, uit dit oogpunt te bezien, wil men ze naar billijkheid beoordeelen.

De Regeering moge ten slotte als haar vaste vertrouwen uitspreken, dat de Staten-Generaal bereid zullen zijn hun medewerking te verleen, opdat de in deze nota aangekondigde plannen zoo spoedig mogelijk tot uitvoering zullen kunnen geraken. Boven het belang der afzonderlijke groepen staat het belang van ons geheele volk. Dit belang kan in dezen zwaren tijd alleen dan op de juiste wijze worden behartigd, wanneer vóór alles de zoo noodzakelijke eenheid wordt betracht. Het is de oprechte wensch der Regeering, dat haar roep om die eenheid ook buiten de Volksvertegenwoordiging alom weerklank zal vinden.

Ten slotte veroorlooft de ondergeteekende zich nog eenige mededeelingen te doen omtrent den stand der kas.

De kaspositie was op 15 September jl. als volgt:

*Verplichtingen:*

|                                    |                 |
|------------------------------------|-----------------|
| Schatkistbiljetten in omloop ..... | f 335 447 000,— |
| Schatkistpromessen in omloop ..... | 187 900 000,—   |

|                                 |                 |
|---------------------------------|-----------------|
| Uitstaand schatkistpapier ..... | f 523 347 000,— |
| Zilverbons in omloop .....      | 1 455 048,—     |

Schuld op ult. Augustus jl. aan de gemeenten, wegens aan haar uit te keeren hoofdsom der personeele belasting, aandeel in de hoofdsom der grondbelasting en der Gemeentefondsbelasting, alsmede opeenten op die belastingen en op de vermogensbelasting .....

3 920 731,53

Schuld aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, in rekening-courant .....

56 649 888,50

Schuld aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, in rekening-courant ...

91 327 523,96

Schuld aan de Rijksverzekeringsbank, in rekening-courant .....

22 278 511,57

|                                                                                |                  |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Schuld aan de Rijkspostspaarbank, in rekening-courant .....                    | f 29 019 200,27  |
| Schuld aan de Koloniale Pensioenfondsen in rekening-courant .....              | 4 301 441,25     |
| Schuld aan het Staatsmuntbedrijf, in rekening-courant .....                    | 35 371,87        |
| Schuld aan Kamers van Koophandel, Werklozenkassen en andere instellingen ..... | 2 366 911,83     |
|                                                                                | <hr/>            |
|                                                                                | f 734 701 678,78 |

*Vorderingen:*

Vordering in rekening-courant op:

|                                                                                                                                                                                           |                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Nederlandsch-Indië .....                                                                                                                                                                  | f 203 460 609,35 |
| Suriname .....                                                                                                                                                                            | 12 472 004,77    |
| Curaçao .....                                                                                                                                                                             | 5 615 589,80     |
| Voorschot, op ult. Augustus jl. aan de gemeenten verstrekt op voor haar door de Rijksadministratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting . | 1 571 699,19     |

Kasvordering op het buitenland:

*a.* Duitschland:

Krediet B ... f 84 097 795,17

*b.* Polen (kleding en reliefkrediet) ..... 1 898 466,06

*c.* Oostenrijk (levensmiddelen en reliefkrediet) ..... 15 878 128,—

---

101 874 389,23

Saldo-tegoed der postrekeningen van Rijkscomptabelen 26 963 183,94

Saldo-tegoed van het Rijk bij de Nederlandsche Bank 20 437 100,10

Saldo-tegoed van het Rijk bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten ..... 1 728 017,85

Vordering op het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen, in rekening-courant 1 421 189,36

Vordering op de Staatsmijnen, in rekening-courant 7 500 000,—

Vordering op het Staatsvisschershavenbedrijf, in rekening-courant ..... 235 489,74

Vordering op het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij, in rekening-courant ..... 236 602,08

## BIJLAGEN,

behoorende bij de Nota, betreffende  
den toestand van 's Rijks financiën,  
overgelegd bij de ontwerp-Rijks-  
begrooting voor het dienstjaar 1934.

Bijlage A.

ALGEMEENE VERZAMELSTAAT DER RIJKSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1934.

TITEL A. GEWONE DIENST.

| OMSCHRIJVING.                                                                 | Geraamd<br>voor 1934. | Toegestane uit-<br>gaven en geraam-<br>de Middelen voor<br>1933 <sup>1)</sup> . | Verschil tusschen de raming voor<br>1934 en de bedragen, toegestaan<br>(geraamd) voor 1933. |               | Vermoedelijk<br>beloop der uit-<br>gaven en vermoe-<br>delijke opbrengst<br>der Middelen<br>voor 1932 <sup>2)</sup> . |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                               |                       |                                                                                 | Meer.                                                                                       | Minder.       |                                                                                                                       |
| UITGAVEN.                                                                     |                       |                                                                                 |                                                                                             |               |                                                                                                                       |
| Totalen der titels A van de hoofd-<br>stukken der begrooting<br>van uitgaven. |                       |                                                                                 |                                                                                             |               |                                                                                                                       |
| Hfdst. I. Huis der Koningin . . .                                             | f 1 850 000,—         | f 1 850 000,—                                                                   |                                                                                             |               | f 1 802 938,85                                                                                                        |
| " II. Hooge Colleges van Staat en<br>Kabinet der Koningin. . .                | 1 932 089,—           | 1 965 789,—                                                                     |                                                                                             | f 33 700,—    | 1 921 698,82                                                                                                          |
| " III. Buitenlandsche Zaken. . .                                              | 3 622 933,—           | 3 829 259,—                                                                     |                                                                                             | 206 326,—     | 4 389 605,16                                                                                                          |
| " IV. Justitie . . . . .                                                      | 26 255 769,—          | 27 102 424,—                                                                    |                                                                                             | 846 655,—     | 28 140 781,20                                                                                                         |
| " V. Binnenlandsche Zaken . .                                                 | 13 186 504,—          | 9 417 527,—                                                                     | f 3 768 977,—                                                                               |               | 10 229 287,02                                                                                                         |
| " VI. Onderwijs, Kunsten en We-<br>tenschappen . . . . .                      | 154 310 930,—         | 159 616 685,—                                                                   |                                                                                             | 5 305 755,—   | 162 640 348,96                                                                                                        |
| " VIIA. Nationale Schuld . . . .                                              | 97 372 201,—          | 77 737 550,—                                                                    | 19 634 651,—                                                                                |               | 83 210 478,32                                                                                                         |
| " VIIB. Financiën . . . . .                                                   | 143 075 705,—         | 63 876 307,—                                                                    | 79 199 398,—                                                                                |               | 68 018 210,22                                                                                                         |
| " VIII. Defensie . . . . .                                                    | 87 887 483,—          | 88 469 145,—                                                                    |                                                                                             | 581 622,—     | 93 425 739,—                                                                                                          |
| " IX. Waterstaat. . . . .                                                     | 75 341 751,—          | 64 552 596,—                                                                    | 10 789 155,—                                                                                |               | 50 170 473,49                                                                                                         |
| " X. Economische Zaken . . .                                                  | 11 790 269,—          | 13 095 261,—                                                                    |                                                                                             | 1 304 992,—   | 13 307 112,—                                                                                                          |
| " XA. Sociale Zaken . . . . .                                                 | 109 164 740,—         | 55 634 638,—                                                                    | 53 530 102,—                                                                                |               | 69 749 458,—                                                                                                          |
| " XI. Koloniën. . . . .                                                       | 4 714 418,—           | 5 446 556,—                                                                     |                                                                                             | 732 138,—     | 6 125 906,—                                                                                                           |
| " XII. Onvoorziene Uitgaven. . .                                              | 30 000,—              | 50 000,—                                                                        |                                                                                             | 20 000,—      | 9 656,66                                                                                                              |
|                                                                               | f 730 534 792,—       | f 572 643 737,—                                                                 | f 166 922 283,—<br>157 891 055,—                                                            | f 9 031 223,— | f 593 141 693,70                                                                                                      |
| MIDDELEN.                                                                     |                       |                                                                                 |                                                                                             |               |                                                                                                                       |
| Totaal van den ramingstaat (titel A).                                         |                       |                                                                                 |                                                                                             |               |                                                                                                                       |
|                                                                               | 463 446 818,—         | 518 223 483,—                                                                   |                                                                                             | 54 776 665,—  | 515 836 981,71                                                                                                        |
| Voordeelig saldo . . . . .                                                    |                       |                                                                                 |                                                                                             |               |                                                                                                                       |
| Nadeelig saldo. . . . .                                                       |                       |                                                                                 |                                                                                             |               |                                                                                                                       |
|                                                                               | f 267 087 974,—       | f 54 420 254,—                                                                  |                                                                                             |               | f 77 304 711,99                                                                                                       |

<sup>1)</sup> Cijfers der vastgestelde begrooting 1933, gegroepeerd volgens de tegenwoordige departementale indeeling.  
<sup>2)</sup> De in deze kolom vermelde bedragen zijn gegroepeerd volgens de tegenwoordige departementale indeeling.

TITEL B. KAPITAALDIENST.

| OMSCHRIJVING.                                                                 | Geraamd<br>voor 1934. | Toegestane uit-<br>gaven en geraam-<br>de Middelen voor<br>1933. 1) | Verschil tusschen de raming voor<br>1934 en de bedragen, toegestaan<br>(geraamd) voor 1933. |            | Vermoedelijk<br>beloop der uit-<br>gaven en vermoee-<br>delijke opbrengst<br>der Middelen<br>voor 1932. 2) |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                               |                       |                                                                     | Meer.                                                                                       | Minder.    |                                                                                                            |
| UITGAVEN.                                                                     |                       |                                                                     |                                                                                             |            |                                                                                                            |
| Totalen der titels B van de hoofd-<br>stukken der begrooting<br>van uitgaven. |                       |                                                                     |                                                                                             |            |                                                                                                            |
| Hfdst. V. Binnenlandsche Zaken . .                                            | f 11 455 700,—        | f 10 900 360,—                                                      | f 555 340,—                                                                                 |            | f 12 200 511,09                                                                                            |
| " VIIA. Nationale Schuld . . . .                                              | 780 000,—             | 780 000,—                                                           |                                                                                             |            | 300 252 000,—                                                                                              |
| " VIIB. Financiën . . . . .                                                   | 35 732 826,—          | 33 070 870,—                                                        | 2 661 956,—                                                                                 |            | 135 911 198,65                                                                                             |
| " VIII. Defensie . . . . .                                                    | 163 000,—             | 251 000,—                                                           |                                                                                             | f 88 000,— | 442 517,—                                                                                                  |
| " IX. Waterstaat. . . . .                                                     | 24 801 000,—          | 24 073 000,—                                                        | 728 000,—                                                                                   |            | 35 963 873,18                                                                                              |
| " X. Economische Zaken . . . .                                                | 450 000,—             | 300 000,—                                                           | 150 000,—                                                                                   |            | 1 283 892,—                                                                                                |
| MIDDELEN.                                                                     |                       |                                                                     |                                                                                             |            |                                                                                                            |
| Totaal van den ramingstaat (titel B)                                          | 22 475 622,—          | 22 603 093,—                                                        |                                                                                             |            | 658 632 385,70                                                                                             |
| Voordeelig saldo . . . . .                                                    | f 73 382 526,—        | f 69 375 230,—                                                      | f 4 095 296,—<br>4 007 296,—                                                                | f 88 000,— | f 486 053 991,92                                                                                           |
| Nadeelig saldo. . . . .                                                       | f 50 906 904,—        | f 46 772 137,—                                                      |                                                                                             | 127 471,—  | f 172 568 393,78                                                                                           |

GEHEELE DIENST.

| S A L D I.                           | Geraamd<br>voor 1934. | Vastgestelde<br>begrooting 1933. | Vermoedelijke<br>uitkomst dienst<br>1932. |
|--------------------------------------|-----------------------|----------------------------------|-------------------------------------------|
| Voordeelig saldo titel A . . . . .   |                       |                                  |                                           |
| Nadeelig saldo " A . . . . .         | f 267 087 974,—       | f 54 420 254,—                   | f 77 304 711,99                           |
| Voordeelig saldo titel B . . . . .   |                       |                                  | 172 568 393,78                            |
| Nadeelig saldo " B . . . . .         | 50 906 904,—          | 46 772 137,—                     |                                           |
| Voordeelig saldo Geheele dienst. . . |                       |                                  | f 95 263 681,79                           |
| Nadeelig " " " . . . .               | f 317 994 878,—       | f 101 192 391,—                  |                                           |

1) Zie eerste noot op voorgaande pagina.  
2) Zie tweede noot op voorgaande pagina.

## Bijlage BB.

## Beknopt vergelijkend overzicht van de Raming der

| Ardeeling | OMSCHRIJVING.                                                                    | RAMING<br>voor 1934. |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
|           | <b>TITEL A. GEWONE DIENST.</b>                                                   |                      |
|           | Hoofdstuk I. Huis der Koningin . . . . .                                         | f 1 200,—            |
|           | Hoofdstuk II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin . . . . .         | 57 340,—             |
|           | Hoofdstuk III. Departement van Buitenlandsche Zaken . . . . .                    | 610 885,—            |
|           | Hoofdstuk IV. Departement van Justitie . . . . .                                 | 5 400 450,—          |
|           | Hoofdstuk V. Departement van Binnenlandsche Zaken . . . . .                      | 16 225 578,—         |
|           | Hoofdstuk VI. Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:               |                      |
| I         | Departement . . . . .                                                            | f 28 300,—           |
| II        | Hooger onderwijs. . . . .                                                        | 2 916 090,—          |
| III       | Voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs . . . . .                           | 1 711 350,—          |
| IV        | Nijverheidsonderwijs . . . . .                                                   | 169 875,—            |
| V         | Lager onderwijs . . . . .                                                        | 8 837 693,—          |
| VI        | Overige ontvangsten betreffende het onderwijs. . . . .                           | 42 800,—             |
| VII       | Kunsten en wetenschappen . . . . .                                               | 154 662,—            |
| VIII      | Pensioensontvangsten, voor zoover niet opgenomen in vorige afdeelingen . . . . . | 225 000,—            |
| IX        | Overige ontvangsten betreffende Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen . . . . .    | 200 000,—            |
|           | Totaal Hoofdstuk VI . . . . .                                                    | 14 285 770,—         |
|           | Hoofdstuk VII A. Nationale Schuld . . . . .                                      | 60 279 702,—         |
|           | Hoofdstuk VII B. Departement van Financiën:                                      |                      |
|           | Grondbelasting . . . . .                                                         | f 6 075 000,—        |
|           | Personeele belasting . . . . .                                                   |                      |
|           | Inkomstenbelasting . . . . .                                                     | 45 300 000,—         |
|           | Vermogensbelasting . . . . .                                                     | 11 300 000,—         |
|           | Dividend- en tantiëmebelasting . . . . .                                         | 9 000 000,—          |
|           | Rechten op den invoer . . . . .                                                  | 69 500 000,—         |
|           | Openten op de rechten op den invoer . . . . .                                    |                      |
|           | Statistiekrecht . . . . .                                                        | 1 800 000,—          |
|           | Accijns op zout. . . . .                                                         | 2 300 000,—          |

## Middelen van de Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1934.

| R A M I N G<br>voor 1933. | V E R S C H I L<br>tusschen de raming voor 1934 en die voor 1933. |                | DIENSTJAAR 1932.<br>Vernoodelijke opbrengst. |
|---------------------------|-------------------------------------------------------------------|----------------|----------------------------------------------|
|                           | Meer.                                                             | Minder.        |                                              |
| <i>Memorie.</i>           |                                                                   |                |                                              |
| f 59 050,—                | f 1 200,—                                                         | f 1 710,—      | f 1 200,—                                    |
| 328 965,—                 | 281 920,—                                                         |                | 60 463,61                                    |
| 5 730 680,—               |                                                                   | 330 230,—      | 369 238,63                                   |
| 15 744 903,—              | 480 675,—                                                         |                | 5 538 331,89                                 |
|                           |                                                                   |                | 17 588 627,67                                |
| f 31 000,—                |                                                                   |                |                                              |
| 2 844 200,—               | f 71 890,—                                                        | f 2 700,—      | f 32 015,80                                  |
| 1 387 595,—               | 323 755,—                                                         |                | 2 578 764,20                                 |
| 79 665,—                  | 90 210,—                                                          |                | 1 485 020,88                                 |
| 9 176 646,—               |                                                                   | 338 953,—      | 167 556,03                                   |
| 7 560,—                   | 35 240,—                                                          | 1 067,—        | 9 144 386,98                                 |
| 155 729,—                 |                                                                   |                | 22 719,24                                    |
| 225 000,—                 |                                                                   |                | 163 100,70                                   |
| 300 000,—                 |                                                                   | 100 000,—      | 210 044,71                                   |
|                           |                                                                   |                | 742,23                                       |
| 14 207 395,—              | 521 095,—                                                         | 442 720,—      | 13 804 350,77                                |
|                           | f 78 375,—                                                        |                |                                              |
| 54 641 255,—              | f 5 638 447,—                                                     |                | 50 104 845,60                                |
| f 5 842 000,—             |                                                                   |                |                                              |
| <i>Memorie.</i>           |                                                                   |                |                                              |
| 50 000 000,—              | f 233 000,—                                                       | f 5 826 225,76 | f 5 826 225,76                               |
| 10 000 000,—              |                                                                   | f 4 700 000,—  | 71 158 096,55                                |
| 10 500 000,—              | 1 300 000,—                                                       | 1 500 000,—    | 12 124 746,04                                |
| 76 000 000,—              |                                                                   | 6 500 000,—    | 14 276 757,73                                |
| 22 400 000,—              |                                                                   | 22 400 000,—   | 81 944 998,15                                |
| 2 100 000,—               |                                                                   | 300 000,—      | 2 120 547,30                                 |
| 2 300 000,—               |                                                                   |                | 2 252 268,19                                 |

| Afdeeling. |    | OMSCHRIJVING.                                                                           | R A M I N G<br>voor 1934. |                 |
|------------|----|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|-----------------|
|            |    | Accijns op geslacht . . . . .                                                           | f 6 500 000,—             |                 |
|            |    | Accijns op wijn. . . . .                                                                | 1 300 000,—               |                 |
|            |    | Accijns op het gedistilleerd . . . . .                                                  | 30 000 000,—              |                 |
|            |    | Accijns op bier. . . . .                                                                | 11 000 000,—              |                 |
|            |    | Opcenten op accijns op bier . . . . .                                                   | 400 000,—                 |                 |
|            |    | Accijns op suiker . . . . .                                                             | 52 000 000,—              |                 |
|            |    | Opcenten op accijns op suiker . . . . .                                                 | 1 700 000,—               |                 |
|            |    | Accijns op tabak . . . . .                                                              | 21 000 000,—              |                 |
|            |    | Weeldeverteringsbelasting . . . . .                                                     |                           |                 |
|            |    | Belasting op gouden en zilveren werken . . . . .                                        | 600 000,—                 |                 |
|            |    | Rechten en boeten van zegel. . . . .                                                    | 15 000 000,—              |                 |
|            |    | Rechten en boeten van registratie . . . . .                                             | 10 000 000,—              |                 |
|            |    | Rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking . . . . . | 30 400 000,—              | f 325 175 000,— |
|            |    | Overige ontvangsten betreffende Financiën . . . . .                                     |                           | 9 682 753,—     |
|            |    | Totaal Hoofdstuk VII <sup>B</sup> . . . . .                                             |                           | f 334 857 753,— |
|            |    | Hoofdstuk VIII. Departement van Defensie.                                               |                           |                 |
|            | A. | Departement. . . . .                                                                    | f 70 000,—                |                 |
|            | B. | Militaire ontvangsten . . . . .                                                         | 5 546 119,—               |                 |
|            | C. | Niet militaire ontvangsten . . . . .                                                    | 3 807 861,—               |                 |
|            | D. | Overige ontvangsten betreffende Defensie . . . . .                                      | Memorie.                  |                 |
|            |    | Totaal Hoofdstuk VIII. . . . .                                                          |                           | 9 423 980,—     |
|            |    | Hoofdstuk IX. Departement van Waterstaat.                                               |                           |                 |
| I          |    | Departement . . . . .                                                                   | f 16 264,—                |                 |
| II         |    | Waterstaat . . . . .                                                                    | 1 463 195,—               |                 |
| III        |    | Geologische dienst . . . . .                                                            | 4 245,—                   |                 |
| IV         |    | Luchtvaart . . . . .                                                                    | 39 150,—                  |                 |
| V          |    | Spoor- en tramwegen . . . . .                                                           | 4 935 469,—               |                 |
| VI         |    | Scheepvaart. . . . .                                                                    | 51 895,—                  |                 |
| VII        |    | Toezicht op het vervoer van ontplofbare stoffen . . . . .                               | 11 360,—                  |                 |
| VIII       |    | Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. . . . .                               | 10 880,—                  |                 |
| IX         |    | Mijnwezen . . . . .                                                                     | 1 655 746,—               |                 |
| X          |    | Staatsvischershavenbedrijf . . . . .                                                    | 281 250,—                 |                 |
| XI         |    | Zuiderzeefonds. . . . .                                                                 | 13 500,—                  |                 |
| XII        |    | Pensioensontvangsten, voor zoover niet opgenomen in vorige afdeelingen . . . . .        | 12 000,—                  |                 |
| XIII       |    | Overige ontvangsten betreffende Waterstaat. . . . .                                     | Memorie.                  |                 |
|            |    | Totaal Hoofdstuk IX. . . . .                                                            |                           | 8 494 954,—     |



| RAMING<br>voor 1933.                                                                                                                                                                      | VERSCHIL<br>tusschen de raming voor 1934 en die voor 1933.                             |                                                                                                                                                                                                              | DIENSTJAAR 1932.<br>Vermoedelijke opbrengst.                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                           | Meer.                                                                                  | Minder.                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                  |
| f 630 000,—<br>2400 000,—<br>33 600 000,—<br>12 000 000,—<br>3 600 000,—<br>53 000 000,—<br><br>28 000 000,—<br>10 000 000,—<br>800 000,—<br>13 000 000,—<br>10 000 000,—<br>36 000 000,— | f 200 000,—<br><br><br><br><br><br>1 700 000,—<br><br>2 000 000,—<br><br>f 5 433 000,— | f 1 100 000,—<br>3 600 000,—<br>1 000 000,—<br>3 200 000,—<br>1 000 000,—<br><br>7 000 000,—<br>10 000 000,—<br>200 000,—<br><br>5 600 000,—<br><br>Minder<br>f 62 667 000,—<br>2275 530,—<br>f 64 942 530,— | f 6 687 343,23<br>2 297 186,65<br>32 849 724,18<br>11 452 961,30<br><br>52 867 264,05<br><br>26 112 725,25<br><br>721 436,62<br>16 766 560,30<br>10 330 824,66<br>35 867 786,54<br><br>f 385 657 452,50<br><br>10 387 030,33<br>f 396 044 482,83 |
| <br>f 68 500,—<br>5 856 880,—<br>3 817 405,—<br>Memorie.                                                                                                                                  | f 1 500,—                                                                              | f 310 761,—<br>9 544,—                                                                                                                                                                                       | f 78 111,—<br>6 856 328,48<br>3 820 297,—<br>21 417,—                                                                                                                                                                                            |
| <br><br><br>f 14 964,—<br>1 433 610,—<br>5 000,—<br>26 550,—<br>4 958 076,—<br>53 423,—<br>17 500,—<br>11 100,—<br>1 681 029,—<br>285 600,—<br>13 500,—<br>12 000,—<br>Memorie.           | f 1 300,—<br>29 585,—<br><br>12 600,—                                                  | <br><br><br>f 755,—<br><br>22 607,—<br>1 528,—<br>6 140,—<br>220,—<br>25 283,—<br>4 350,—                                                                                                                    | f 21 758,67<br>1 938 535,72<br>4 868,50<br>32 815,68<br>4 789 375,94<br>63 535,79<br>9 967,09<br>11 639,06<br>1 679 297,54<br>297 049,22<br>12 001,80<br>11 824,36<br>26 725,74                                                                  |
| <br><br><br>8 512 352,—                                                                                                                                                                   | <br><br><br>43 485,—                                                                   | <br><br><br>Minder<br>60 883,—<br>17 398,—                                                                                                                                                                   | <br><br><br>8 899 395,11                                                                                                                                                                                                                         |

| Afdeling. | OMSCHRIJVING.                                                     | R A M I N G<br>voor 1934. |
|-----------|-------------------------------------------------------------------|---------------------------|
|           | Hoofdstuk X. Departement van Economische Zaken . . . . .          | f 4 409 283,—             |
|           | Hoofdstuk X <sup>A</sup> . Departement van Sociale Zaken. . . . . | 8 711 215,—               |
|           | Hoofdstuk XI. Departement van Koloniën . . . . .                  | 688 708,—                 |
|           | Hoofdstuk XII. Overige ontvangsten . . . . .                      | <i>Memorie.</i>           |
|           | Totaal Titel A. Gewone dienst . . . . .                           | f 463 446 818,—           |
|           | <b>TITEL B. KAPITAALDIENST.</b>                                   |                           |
|           | Hoofdstuk V. Departement van Binnenlandsche Zaken . . . . .       | 7 639 600,—               |
|           | Hoofdstuk VIIA. Nationale Schuld . . . . .                        | 1 048 702,—               |
|           | Hoofdstuk VIIB. Departement van Financiën . . . . .               | 3 121 000,—               |
|           | Hoofdstuk VIII. Departement van Defensie . . . . .                | 430 000,—                 |
|           | Hoofdstuk IX. Departement van Waterstaat . . . . .                | 10 136 320,—              |
|           | Hoofdstuk X. Departement van Economische Zaken . . . . .          | 100 000,—                 |
|           | Hoofdstuk XI. Departement van Koloniën . . . . .                  | <i>Memorie.</i>           |
|           | Totaal Titel B. Kapitaaldienst . . . . .                          | f 22 475 622,—            |

| R A M I N G<br>voor 1933. | V E R S C H I L<br>tusschen de raming voor 1934 en die voor 1933. |             |                |                  | D I E N S T J A A R 1932.<br>Vermoedelijke opbrengst. |
|---------------------------|-------------------------------------------------------------------|-------------|----------------|------------------|-------------------------------------------------------|
|                           | Meer.                                                             |             | Minder.        |                  |                                                       |
|                           |                                                                   |             |                |                  |                                                       |
| f 4 295 326,—             |                                                                   | f 113 957,— |                | f 6 734 611,36   |                                                       |
| 4 189 036,—               |                                                                   | 4 522 179,— |                | 4 893 539,37     |                                                       |
| 971 453,—                 |                                                                   |             | f 282 745,—    | 1 021 741,39     |                                                       |
| Memorie.                  |                                                                   |             |                |                  |                                                       |
| f 518 223 483,—           |                                                                   |             | f 54 776 665,— | f 515 836 981,71 |                                                       |
| 7 631 100,—               |                                                                   | f 8 500,—   |                | 7 266 212,18     |                                                       |
| 1 288 033,—               |                                                                   |             | 239 331,—      | 606 286 252,65   |                                                       |
| 3 023 000,—               |                                                                   | 98 000,—    |                | 37 963 041,15    |                                                       |
| 1 680 000,—               |                                                                   |             | 1 250 000,—    | 1 062 168,27     |                                                       |
| 8 880 960,—               |                                                                   | 1 255 360,— |                | 5 947 934,85     |                                                       |
| 100 000,—                 |                                                                   |             |                | 91 776,60        |                                                       |
| Memorie.                  |                                                                   |             |                |                  |                                                       |
| f 22 603 093,—            |                                                                   |             | f 127 471,—    | f 658 622 385,70 |                                                       |

## Bijlage C.

Overzicht van de hoofdstukken van den GEWONEN DIENST (1934 en 1933) met ontvangsten. (Voor zooveel betreft hoofdstuk

| 1934.        |       |                 |                 |                 |                 |
|--------------|-------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
|              |       | Uitgaven.       | Ontvangsten.    | Saldo.          |                 |
|              |       |                 |                 | Voordeelig.     | Nadeelig.       |
| Hoofdstuk    | I     | f 1 850 000,—   | f 1 200,—       | —               | f 1 848 800,—   |
| "            | II    | 1 932 089,—     | 57 340,—        | —               | 1 874 749,—     |
| "            | III   | 3 622 933,—     | 610 885,—       | —               | 3 012 048,—     |
| "            | IV    | 26 255 769,—    | 5 400 450,—     | —               | 20 855 319,—    |
| "            | V     | 13 186 504,—    | 16 225 578,—    | f 3 039 074,—   | —               |
| "            | VI    | 154 310 930,—   | 14 285 770,—    | —               | 140 025 160,—   |
| "            | VIIA  | 97 372 201,—    | 60 279 702,—    | —               | 37 092 499,—    |
| "            | VII B | 143 075 705,—   | *) 9 682 753,—  | —               | 133 392 952,—   |
| "            | VIII  | 87 887 483,—    | 9 423 980,—     | —               | 78 463 503,—    |
| "            | IX    | 75 341 751,—    | 8 494 954,—     | —               | 66 846 797,—    |
| "            | X     | 11 790 269,—    | 4 409 283,—     | —               | 7 380 986,—     |
| "            | X A   | 109 164 740,—   | 8 711 215,—     | —               | 100 453 525,—   |
| "            | XI    | 4 714 418,—     | 688 708,—       | —               | 4 025 710,—     |
| "            | XII   | 30 000,—        | Memorie.        | —               | 30 000,—        |
| Belastingen. |       | —               | 325 175 000,—   | 325 175 000,—   | —               |
| Totaal.      |       | f 730 534 792,— | f 463 446 818,— | f 328 214 074,— | f 595 302 048,— |
|              |       |                 |                 |                 | 267 087 974,—   |

\*) Zonder belastingen.

vermelding van de vermeerdering of vermindering van het saldo van uitgaven en  
 VIIB met uitschakeling van de belastingen.)

| 1933.           |                 |                 |                 | Vergelijking der saldi. |                |                  |               |
|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-------------------------|----------------|------------------|---------------|
| Uitgaven.       | Ontvangsten.    | Saldo.          |                 | Voordeelige saldi.      |                | Nadeelige saldi. |               |
|                 |                 | Voordeelig.     | Nadeelig.       | Meer.                   | Minder.        | Meer.            | Minder.       |
| f 1 850 000,—   | <i>Memorie.</i> | —               | f 1 850 000,—   | —                       | —              | —                | f 1 200,—     |
| 1 965 789,—     | f 59 050,—      | —               | 1 906 739,—     | —                       | —              | —                | 31 990,—      |
| 3 829 259,—     | 328 965,—       | —               | 3 500 294,—     | —                       | —              | —                | 488 246,—     |
| 27 102 424,—    | 5 730 680,—     | —               | 21 371 744,—    | —                       | —              | —                | 516 425,—     |
| 9 417 527,—     | 15 744 903,—    | f 6 327 376,—   | —               | —                       | f 3 288 302,—  | —                | —             |
| 159 616 685,—   | 14 207 395,—    | —               | 145 409 290,—   | —                       | —              | —                | 5 384 130,—   |
| 77 737 550,—    | 54 641 255,—    | —               | 23 096 295,—    | —                       | —              | f 13 996 204,—   | —             |
| 63 876 307,—    | *) 11 958 283,— | —               | 51 918 024,—    | —                       | —              | 81 474 928,—     | —             |
| 88 469 145,—    | 9 742 785,—     | —               | 78 726 360,—    | —                       | —              | —                | 262 857,—     |
| 64 552 596,—    | 8 512 352,—     | —               | 56 040 244,—    | —                       | —              | 10 806 553,—     | —             |
| 13 095 261,—    | 4 295 326,—     | —               | 8 799 935,—     | —                       | —              | —                | 1 418 949,—   |
| 55 634 638,—    | 4 189 036,—     | —               | 51 445 602,—    | —                       | —              | 49 007 923,—     | —             |
| 5 446 556,—     | 971 453,—       | —               | 4 475 103,—     | —                       | —              | —                | 449 393,—     |
| 50 000,—        | <i>Memorie.</i> | —               | 50 000,—        | —                       | —              | —                | 20 000,—      |
| —               | 387 842 000,—   | 387 842 000,—   | —               | —                       | 62 667 000,—   | —                | —             |
| f 572 643 737,— | f 518 223 483,— | f 394 169 376,— | f 448 589 630,— | —                       | f 65 955 302,— | f 155 285 608,—  | f 8 573 190,— |
|                 |                 |                 | 54 420 254,—    |                         |                | 146 712 418,—    |               |

1934 meer f 212 667 720,—

Voordeelige saldi 1934 minder . . . . f 65 955 302,—  
 Nadeelige " 1934 meer . . . . 146 712 418,—  
 f 212 667 720,—

## Bijlage D.

## Staat van de opbrengst van 's Rijks middelen

| BENAMING DER MIDDELEN.                                                                                                                                                     | Dienst 1923.                            | Dienst 1924.               | Dienst 1925.                  | Dienst 1926.                | Dienst 1927.                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|----------------------------|-------------------------------|-----------------------------|-------------------------------|
| <i>Belastingen in verband met de buitengewone omstandigheden.</i>                                                                                                          |                                         |                            |                               |                             |                               |
| Oorlogswinstbelasting . . . . .                                                                                                                                            | f 13 621 576,68                         | f 968 549,20               | f 280 732,78                  | f 333 453,—                 | —                             |
| <i>Overige belastingen.</i>                                                                                                                                                |                                         |                            |                               |                             |                               |
| Grondbelasting. . . . .                                                                                                                                                    | f 18 273 104,44                         | f 18 746 166,91            | f 19 261 191,44               | f 19 749 199,55             | f 20 349 426,56               |
| Personeele belasting. . . . .                                                                                                                                              | 23 428 478,87                           | 24 580 207,50              | 25 366 444,71                 | 25 960 975,07               | 28 474 390,10                 |
| Inkomstenbelasting . . . . .                                                                                                                                               | 93 499 627,60                           | 78 835 034,70              | 83 285 631,87                 | 85 533 973,40 <sup>5</sup>  | 93 113 461,46                 |
| Dividend- en tantiëmebelasting. . . . .                                                                                                                                    | 17 520 115,95                           | 15 118 556,78              | 18 035 425,96                 | 18 881 885,89               | 19 451 721,41                 |
| Vermogensbelasting . . . . .                                                                                                                                               | 11 582 700,70 <sup>5</sup>              | 11 643 789,17              | 12 178 679,14                 | 12 845 539,05 <sup>5</sup>  | 13 437 109,67                 |
| Accijns op suiker. . . . .                                                                                                                                                 | 40 327 374,58                           | 38 155 246,36              | 42 351 870,35                 | 43 799 768,50               | 44 378 429,12                 |
| Accijns op wijn . . . . .                                                                                                                                                  | 2 031 383,57                            | 2 339 454,96               | 2 522 486,88                  | 2 841 855,89                | 2 709 203,49                  |
| „ „ binnenlandsch en buitenlandsch<br>gedistilleerd . . . . .                                                                                                              | <sup>a</sup> 50 984 214,08 <sup>5</sup> | 48 718 792,84              | 47 369 814,93                 | 46 375 623,50               | 46 065 813,51                 |
| „ „ zout . . . . .                                                                                                                                                         | 1 423 256,61                            | 1 704 107,37               | 2 033 355,72                  | 2 078 641,41                | 2 130 869,39                  |
| „ „ bier. . . . .                                                                                                                                                          | 5 142 847,85                            | <sup>e</sup> 8 987 070,67  | 12 555 699,09                 | 12 646 339,41               | 13 454 772,37                 |
| „ „ geslacht . . . . .                                                                                                                                                     | 10 289 513,49                           | 9 588 605,30               | 9 896 892,13                  | 9 686 476,30                | 10 335 425,25                 |
| „ „ tabak . . . . .                                                                                                                                                        | 16 221 109,96                           | 16 530 126,96              | <sup>f</sup> 18 894 630,78    | 22 514 803,24               | 22 767 180,20                 |
| Belasting op speelkaarten . . . . .                                                                                                                                        | 88 793,33                               | 107 046,26                 | 97 170,33                     | 49 955,91                   | <sup>g</sup> ) —              |
| „ „ rijwielen . . . . .                                                                                                                                                    | —                                       | 5 270 214,—                | 6 481 737,—                   | <sup>h</sup> ) 4 616 755,50 | <sup>h</sup> ) 2 702 385,60   |
| Zegelrechten . . . . .                                                                                                                                                     | 17 355 737,41                           | 18 777 447,45              | 24 455 261,43                 | 25 120 826,28               | 26 678 550,19                 |
| Registratierechten . . . . .                                                                                                                                               | 18 693 250,22                           | 23 217 919,26 <sup>5</sup> | 22 263 359,06                 | 21 292 363,03               | 23 099 435,52                 |
| Rechten van successie en van overgang bij<br>overlijden . . . . .                                                                                                          | 49 294 386,33 <sup>5</sup>              | 48 440 189,73              | 45 143 993,81                 | 47 709 215,20               | <sup>i</sup> ) 47 288 466,84  |
| Rechten op den invoer. . . . .                                                                                                                                             | 35 279 510,60                           | 35 765 421,69 <sup>5</sup> | <sup>k</sup> ) 44 520 896,48  | 57 244 044,08               | 58 718 952,41                 |
| Waarborg der gouden en zilveren werken. .                                                                                                                                  | 920 107,60                              | 939 743,63                 | 996 230,36                    | 908 762,61                  | 991 812,86                    |
| Statistiekrecht. . . . .                                                                                                                                                   | 3 369 961,10                            | 4 111 595,05               | 4 193 350,35                  | 4 140 136,74                | 4 359 078,78 <sup>5</sup>     |
|                                                                                                                                                                            | f 415 725 474,30 <sup>5</sup>           | f 411 576 736,60           | f 441 904 121,82              | f 463 997 140,57            | f 480 506 484,73 <sup>5</sup> |
| Domeinen . . . . .                                                                                                                                                         | 3 195 254,58 <sup>5</sup>               | 5 096 956,84 <sup>5</sup>  | 3 917 155,35 <sup>5</sup>     | 4 605 039,83                | 4 494 718,51 <sup>5</sup>     |
| Opbrengst der Staatsloterij . . . . .                                                                                                                                      | 666 225,14 <sup>5</sup>                 | 662 502,98 <sup>5</sup>    | 657 336,87                    | 656 307,40                  | 655 864,44                    |
| Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht<br>en visscherij, van consenten voor de kust-<br>visscherij en van vergunningen, bedoeld in<br>de Vogelwet van 1912 . . . . . | 256 047,81                              | 267 432,75                 | 266 411,70                    | 256 427,10                  | 252 468,16                    |
| Loodsgelden. . . . .                                                                                                                                                       | 2 947 141,58                            | 3 681 276,34               | 4 090 614,34                  | 5 066 540,80                | 5 070 426,11                  |
| Recht op de mijnen. . . . .                                                                                                                                                | 652 120,78                              | 737 225,19                 | <sup>m</sup> ) 392 643,95     | —                           | —                             |
| Algemeen totaal . . . . .                                                                                                                                                  | f 423 442 264,20 <sup>5</sup>           | f 422 022 130,71           | f 451 228 284,03 <sup>5</sup> | f 474 581 455,70            | f 490 979 961,96              |

over de dienstjaren 1923 tot en met 1932.

| TOELICHTINGEN.                                                                                                             |                                                                                                                      |                                                                                                                      |                                                                                                                          |                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Dienst 1928.                                                                                                               | Dienst 1929.                                                                                                         | Dienst 1930.                                                                                                         | Dienst 1931.<br>(Voorloopig.)                                                                                            | Dienst 1932.<br>(Voorloopig.)                                                                           |
| —                                                                                                                          | —                                                                                                                    | f 218,87                                                                                                             | —                                                                                                                        | —                                                                                                       |
| f 20 910 959,97<br>b) 26 289 614,05<br>c) 85 715 872,09<br>18 178 297,64<br>14 148 491,29<br>47 655 237,92<br>2 689 496,81 | f 21 502 443,86<br>27 942 781,57<br>87 091 531,62<br>22 378 045,29<br>15 128 960,51<br>48 627 258,51<br>2 659 367,53 | f 21 998 449,04<br>29 838 509,35<br>90 145 293,81<br>20 238 694,94<br>15 276 186,25<br>53 136 991,95<br>2 581 142,23 | f a) 5 824 601,87<br>b) 2 666 246,47<br>85 753 069,50<br>18 738 332,01<br>14 843 318,99<br>52 628 635,13<br>2 308 966,08 | f 5 826 225,76<br>—<br>71 158 096,55<br>14 276 757,73<br>12 124 746,04<br>52 867 264,05<br>2 297 186,65 |
| 44 999 027,04<br>1 974 177,—<br>14 668 791,38<br>10 981 717,12<br>23 206 934,18                                            | d) 35 491 132,45<br>1 979 773,23<br>14 968 124,17<br>12 386 847,57<br>26 458 652,18                                  | 36 827 662,86<br>2 156 100,38<br>15 634 617,91<br>11 345 391,67<br>28 818 611,17 <sup>5</sup>                        | d) 37 835 584,65<br>2 098 338,46<br>14 429 988,57<br>8 570 123,32<br>29 134 197,12                                       | 32 849 724,18<br>2 252 268,19<br>11 452 961,30<br>6 687 343,23<br>26 112 725,25                         |
| h) 619 063,70<br>27 435 429,85<br>27 208 926,35                                                                            | h) —<br>27 904 783,26<br>33 971 560,60                                                                               | —<br>25 738 852,47<br>23 031 384,56                                                                                  | —<br>22 731 677,51<br>14 557 017,27                                                                                      | —<br>16 766 560,30<br>10 330 824,66                                                                     |
| i) 39 471 750,48<br>62 866 141,81<br>1 064 864,26<br>4 564 742,09                                                          | 50 410 123,18<br>67 370 195,25<br>1 078 691,68<br>4 655 259,33                                                       | 43 945 370,82<br>67 126 122,13<br>1 081 301,60<br>4 029 945,13                                                       | 46 992 335,32<br>h) 64 151 248,49<br>888 914,96<br>3 124 578,26                                                          | 35 867 786,54<br>k) 81 944 998,15<br>721 436,62<br>b) 2 120 547,30                                      |
| f 474 649 535,03<br>4 742 860,87<br>656 305,30                                                                             | f 502 005 531,79<br>4 210 346,56<br>653 836,57                                                                       | f 492 950 628,27 <sup>5</sup><br>4 494 724,07 <sup>5</sup><br>653 913,86                                             | f 427 277 273,98<br>4 574 204,38<br>655 732,10                                                                           | f 385 657 452,50<br>4 034 305,58<br>656 371,26                                                          |
| 260 169,91<br>5 014 024,05<br>—                                                                                            | 256 351,19<br>5 164 991,41<br>—                                                                                      | 268 582,30<br>4 907 457,97<br>—                                                                                      | 267 913,16<br>4 319 011,85<br>—                                                                                          | 286 066,44<br>3 494 953,—<br>—                                                                          |
| f 485 322 895,16                                                                                                           | f 512 291 057,52                                                                                                     | f 503 275 306,48                                                                                                     | f 437 094 135,47                                                                                                         | f 394 129 148,78                                                                                        |

a) De opbrengst der grondbelasting betreft een vierde van de hoofdsom dezer belasting. De overige drie vierden worden met ingang van 1 Januari 1931 uitgekeerd aan de gemeenten (wet van 15 Juli 1929, *Staatsblad* n°. 388).

b) Deze belasting is met ingang van 1 Januari 1928 verlaagd bij de wet van 28 December 1926 (*Staatsblad* n°. 432) en wordt met ingang van het belastingjaar 1931 geheven ten bate van de gemeenten (wet van 15 Juli 1929, *Staatsblad* n°. 388). Het nog ontvangen bedrag in 1931 betreft vroegere belastingjaren.

c) Het tarief van de inkomstenbelasting is verlaagd bij de wet van 15 Maart 1928 (*Staatsblad* n°. 62).

d) Verlaagd bij de wet van 7 Februari 1929 (*Staatsblad* n°. 37) en verhoogd bij de wet van 29 Januari 1931 (*Staatsblad* n°. 25).

e) De accijns op bier is verhoogd bij de wet van 3 Mei 1924 (*Staatsblad* n°. 227) met ingang van 1 April 1924.

f) De accijns op tabak is verhoogd met ingang van 1 Januari 1925 (wet van 20 December 1924, *Staatsblad* n°. 556).

g) Bij de wet van 27 December 1926 (*Staatsblad* n°. 414) vanaf 1 April 1927 ingetrokken. De opbrengst tot dien datum is niet opgenomen, omdat de teruggaven wegens niet gebruikte spellen de ontvangsten overtroffen.

h) Volgens art. 39 der wet van 30 December 1926 (*Staatsblad* n°. 464) behoort 30 pct. van de opbrengst der rijwielbelasting over 1926, 60 pct. van die opbrengst over 1927 en 90 pct. van die over 1928 tot de inkomsten van het Wegenfonds. De opbrengst over de volgende jaren is geheel voor het Wegenfonds bestemd.

i) Verlaagd ingevolge de wet van 28 December 1926 (*Staatsblad* n°. 429), welke in werking treedt op 1 Januari 1927 en eerst na September 1927 haar invloed doet gevoelen in verband met de wijze van invordering van dit middel.

k. De invoerrechten naar de waarde, welke worden geheven krachtens de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 Januari 1931 (*Staatsblad* n°. 25), worden met ingang van 1 Januari 1932 verhoogd krachtens de wet van 19 December 1931 (*Staatsblad* n°. 530). Tot versterking der invoerrechten wordt eveneens met ingang van 1 Januari 1932 een bijzonder invoerrecht op benzine geheven. (Wet van 19 December 1931, *Staatsblad* n°. 527).

l. Met ingang van 1 Augustus 1932 wordt ook statistiekrecht bij in- en uitvoer op postpakketten geheven (wet van 27 Juli 1931, *Staatsblad* n°. 325).

m) Zie voor de met 1 April 1920 in werking getreden regeling van het mijnrecht, de wet van 26 Maart 1920 (*Staatsblad* n°. 157). De heffing is vanaf 1 April 1925 tijdelijk geschorst ingevolge de wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 244).









|                                                               |   |                |
|---------------------------------------------------------------|---|----------------|
| Vorderingen op andere instellingen, in rekening-courant ..... | f | 120 000,—      |
|                                                               | f | 383 635 875,41 |

---

|  |   |                |
|--|---|----------------|
|  | f | 351 065 803,37 |
|--|---|----------------|

---

Op 15 September 1933 bedroeg het totaal der aan gemeenten verstrekte kasgeldleeningen een bedrag van f 44,8 miljoen.

*De Minister van Financiën,*

ODD.

